

EGY AZ ISTEN

Unitárius Közlöny

KOLOZSVÁR, 1888–1948/1990. • 22. (82.) ÉVF. • 8. SZÁM • 2012. AUGUSZTUS • ÁRA: 2,00 LEJ

Fotó: Czire Alpár

Legyen szívetek is!

• A legenda szerint a vajdahunyadi vár udvarán található 30 méter mély kutat három török rab ásta. Hunyadi János szabadságot ígért nekik cserébe. Több év erőfeszítés után forrásra találtak, ám az ígéretet a hadvezér halála után nem teljesítették. Ekkor vésték a rabok a várkápolna külső falába, török nyelven: „Vizetek van, de szívetek nincs.”

A víz elengedhetetlenül szükséges az élethez. A tikkasztó szárazságban naponta érezzük,

hogyan mekkora érték az életet adó ivóvíz. Stratégiai fontosságú minden élőlény számára.

A víz közjó. Mindenkinek joga van hozzá. Ez erkölcsi kérdés. De mi történik akkor, amikor szűkössé válik?

Csak akkor jut mindenkinek, ha érző szívű emberek használják, akik odafigyeléssel tudják a szűkös erőforrást egymás közt megosztani. Ebben az emberpróbáló időben nemcsak vízre, szívre is szükség van.

BÁLINT RÓBERT ZOLTÁN

A tartalomból:

A hiány tanítása

3

A kereszténység valóban világvallás

4

A hűségeselek

15

Két évtized az idősek szolgálatában

19

A csodálatos gyermektábor

21

„Én adok majd a szomjazónak az élet vizének forrásából ingyen.” (Jel 21,6b)

Nyilatkozat

Az erdélyi magyar történelmi egyházak az 1989. évi államhatalmi változás óta küzdenek az államosított vagy más jogcímen elkobzott egyházi ingatlanok teljes körű természetbeni visszaszolgáltatásáért, illetve az esetenkénti méltányos kárpótlásért. A magántulajdon és a közösségi vagyon sérthetlenségének elvét valló jogállami keretek között huszonkét év túl hosszú időszak jogos követeléseink teljesítéséhez.

A fentiek jegyében egyházaink vezető testületei és hívei mélyszégyen felháborodással vették tudomásul a sepsiszentgyörgyi Székely Mikó Kollégium épületének visszaszolgáltatásával kapcsolatos per legutóbbi fejleményét. Elfogadhatatlannak tartjuk, hogy az Erdélyi Református Egyházkerület jogos tulajdonának visszaszolgáltatását előmozdító restitúciós bizottság két tagját a tárgyalásra kijelölt törvényszék letöltendő börtönbüntetésre ítélte, ugyanakkor elrendelte az egyházi tulajdonjogot igazoló telekkönyvi bejegyzés törlését, továbbá az Erdélyi Református Egyházkerületet 1 millió 137 ezer lej büntetés kifizetésére kötelezte.

Az elítélt személyekkel való együttérzésünk kifejezésén túlmenően egyházaink közösen kívánnak fellépni az igazságos és méltányos fellebbezési döntések megszületéséért. Reméljük, hogy az államhatalmi szinten jelenlevő magyarellenesség dacára mihamarabb és maradéktalanul sor kerül erre.

A fentiek ékesen bizonyítják, hogy amíg nem teljesül az elrabolt egyházi vagyontárgyak teljes visszaszolgáltatása, illetve kielégítő mértékű kárpótlása, addig nem beszélhetünk az erdélyi történelmi egyházak és a romániai államhatalom közötti viszony rendezettségéről.

Erdély-szerte, 2012. július 11.

Jakubinyi György,

a Gyulafehérvári Római Katolikus Főegyházmege érseke

Pap Géza,

az Erdélyi Református Egyházkerület püspöke

Csűry István,

a Királyhágómelléki Református Egyházkerület püspöke

Schönberger Jenő,

a Szatmári Római Katolikus Egyházmege püspöke

Böcskei László,

a Nagyvárad Római Katolikus Egyházmege püspöke

Bálint Benczédi Ferenc,

az Erdélyi Unitárius Egyház püspöke

Adorjáni Dezső Zoltán,

a Romániai Evangélikus–Lutheránus Egyház püspöke

A fenti nyilatkozat szellemében az erdélyi magyar történelmi egyházak közös tiltakozó tüntetést szerveznek.

Az *igazság napja* mottóval meghirdetett összesereglésre folyó év szeptember 1-jén kerül sor a sepsiszentgyörgyi Székely Mikó Kollégium épülete előtt.

Ott a helyünk!

• **Augusztus 6. és 12.** között tizedik alkalommal kerül sor a **csekefalvi kézműves és bibliai táborra**. A tábor kezdeti célja az volt, hogy a nyári szünidő idején közösségi tevékenységet biztosítson azoknak a helyi gyermekeknek, akiknek nem állt lehetőségében részt venni más táborokban. Az idei tábort a Communitas Alapítvány, a Székelyudvarhelyi Közösségi Alapítvány és a Harvest Hope Alap közös projektje is támogatta.

• **Befejeződtek a csekefalvi unitárius templom** külső felújítási munkálatai. A Közigazgatási és Igazságügyi Minisztérium Wekerle Sándor Alapkezelőtől elnyert kétmillió forint támogatás segítségével az egyházközösség kivitelezte a templom külső, a templomkerítés külső-belső felújítását, valamint új templomi fűtésrendszer beüzemelését.

Kisgyermekes családok figyelmébe!

„Az alapkö: a szeretet.”

Az Unitárius Lelkészek Országos Szövetségének (ULOSZ) választmánya augusztus 20–26. között tábort szervez kisgyermekes családok számára. A táborba 6–12 olyan család jelentkezését várjuk, akik igénylik a közös, lelki elmélyülés lehetőségeit. A napi áhítatok mellett az előadások és a kiscsoportos beszélgetések rendjén olyan témakörök megbeszélése kerül terítékre, mint az imádkozás, a szerepek egyensúlya a családban, közösségépítés, lelkigondozás.

A kizárólag felnőtteknek szóló tevékenységek alatt a gyermekek számára külön foglalkozásokat biztosítunk. A tábor helyszíne: Székelykeresztúr, Barátság Háza.

Részvétel költsége: 200 RON családonként.

Bejelentkezés: Székely Kinga Réka ULOSZ-elnöknél.

Telefon: 0751-129286, e-mail: szkingareka@gmail.com

A hiány tanítása

Kevés vizünk van, kiapadnak a kutak, olyan patakok száradnak ki, amelyek néhány évvel ezelőtt árvízzel fenyegették a lakosságot. Bármerre járunk, mindenhol vízhiányra panaszkodnak az emberek. A hiány megmutatja az emberek valós arcát. Közvetlen és közvetett környezetünkben, nap mint nap újabb és újabb víz miatti konfliktusoknak lehetünk fül- és szemtanúi, megtapasztalói. Egy ilyen napon a templomunkon dolgozó máramarosi román munkások hét közepén csomagoltak, és hazamentek. Munkavezetőjük közölte velem, hogy Illés napja közeleg és az náluk munkaszüneti nap. A tűzoltók és a villanyszerelők védőszentje, egy gyimesvölgyi monda szerint, soha nem tudhatja meg, hogy mikor van a névnapja, mert akkor mindig „lőni akar”. Vihartól, villámlástól, jégtől félve lett munkaszüneti nap a rá való emlékezés.

„Nagy az ereje az igaz ember buzgó könyörgésének” – olvasható a bibliai üzenetben. Mégis milyen köze van egymáshoz az igaz emberségnek és Illés napjának?

Múltkoriban néhányan összeverődünk az egyházaközség gondnokának háza előtt. Beszélgetés közben egyszer csak egy férfi megkérdezte tőlem: – *Hogy van az, Tiszteletes, hogy Illés imádkozott, és három évig nem volt eső, majd ismét imádkozott és eső lett?*

Igaz emberség, Illés, eső. E hármas kapcsolat közötti összefüggésről szeretnék elmélkedni, néhány gondolatot az Olvasóval megosztani. Vágjunk hát neki.

Úgy van az, mondom, hogy a bibliai üzenetet Jakab apostol leveléből most szépen tovább olvasuk: „*Illés ugyanolyan ember volt, mint mi, és amikor buzgón imádkozott azért, hogy ne legyen eső, nem*

is volt eső a földön három évig és hat hónapig. Aztán ismét imádkozott és az ég esőt adott és, a föld meghozta termését.” (Jakab 5, 17–18)

Amikor az igaz ember buzgó könyörgését az apostol példával akarja szemléltetni, akkor Illést állítja előnkbe. Azt mutatja be, hogy az ő igazságának és az ő hitének milyen nagy és milyen hatalmas is

„Nagy az ereje az igaz ember buzgó könyörgésének”

(Jak 5,16b)

volt az ereje. Az első évszázadban élő Jakab apostol Aháb király idejéből (Kr. e. 871–852) emeli ki Illést példaként. Aháb király uralkodásának idején rettenetesen elburjázott a bálványimádás. Feleségének, Jezábelnek a hatására a király nagy támogatója volt ennek az egyistenhittől eltérő vallásosságnak. Ezzel párhuzamoson igyekezett megerősíteni, bebetonozni a királyságát, és önkényuralmat gyakorolt.

Az egyistenhit egyik lényeges velejárója volt, hogy sem a király, sem semmiféle földi hatalom nem emelkedhetett Isten fölé. A keleti uralkodók példájára (pl. egyiptomi fáraó) Ahábnak az lett volna inyére, ha őt magát is istenként tisztelik. Az egyistenhitet képviselők, hitük mellett szilárdan kitartók számára ez nagy sértés volt. Egyáltalán nem vették jó néven. Tiltakoztak ellene.

Ennek a rosszallásnak adott hangot Illés próféta, aki már a nevével is Istent dicsőítette. Nevét héberül *Elijahunak* ejtik, ami magyarul annyit tesz: Jáhvé egyedül az Isten! Illés személyében a mózesi értékek erősödtek fel és teljesedtek ki. Az összes közül most kimondot-

DEMETER
SÁNDOR
LÓRÁND

tan a tízparancsolat azon részére figyeljünk, amely megtiltja, hogy „*Ne legyen más Istened rajtam kívül. Ne csinálj magadnak semmiféle istenszobrot azoknak a képmására, amik fenn az égben, lenn a földön, vagy a föld alatt a vízben vannak. Ne imádd, és ne tiszteld azokat, mert én az Úr, a te Istened, féltőn szerető Isten vagyok.*” (5 Mózes 5,7–9a) E

parancsolat, figyelmeztetés, tiltás felemlegetésével összeütközésbe került Illés próféta Aháb királlyal. A király nem akarta meghallani a prófétai figyelemezést. Illés ekkor ígérte meg, hogy „*ezekben az esztendőken nem lesz sem harmat, sem eső, hanem csak az én szavamra.*” (1Kir 17,1b)

Aháb és Illés vízhiánnyá bontakozó konfliktusát használja fel Jakab apostol példaként, tanító értékű történetként, amikor az igaz ember buzgó könyörgését szemlélteti. Ha akarunk egy emberi példát, egy olyan példát, amelyet mi is gyakorolhatunk, és szükség esetén elővehetünk, akkor itt van Illés története.

„Nagy az ereje az igaz ember buzgó könyörgésének” – így biztat az apostol, és íme, Illésnek a története is arra tanít bennünket, amire a mi tanítómesterünk, Jézus is: „*Kérjete és adatik nektek, keressetek és találtok, zörgessetek és megnyitják nektek. Mert aki kér, mind kap, aki keres, talál, és a zörgetőnek megnyitják.*” (Mt 7,7–8) Csak kérjete, keressetek és zörgessetek. Istennél. Az el- és megvadult arc kimutatása előtt a (víz)hiány erre (is) tanít.

A kereszténység elterjedése a világban

A kereszténység valóban világvallás

BÁLINT RÓBERT ZOLTÁN

Jelenleg 2,18 milliárd keresztény él a világon. A legnépesebb vallás követői a világ lakosságának mintegy harmadát teszi ki. A muzulmánok, a második legnépesebb vallási csoport valamivel kevesebb, mint negyedét teszik ki a világ lakosságának. A keresztények száma majdnem megnégyszereződött az elmúlt száz esztendő alatt. Ezzel egy időben azonban a világ lakossága is 1,8 milliárd lélekkel növekedett. Ennek értelmében a keresztények, bár számuk növekedett, részarányukat tekintve valamivel kisebb hányadát adják a Föld lakosságának, mint egy évszázaddal ezelőtt. Ma a világ lakosságának 32%-a keresztény, míg 1910-ben számarányuk 35%-ot tett ki az összlakossághoz viszonyítva. A látszólagos stabilitás mögött azonban lényeges változások rejlenek. Erről számol be egy tanulmányban a washingtoni székhelyű Pew Research Center vallási kutatóintézete. (Forrás: www.pewforum.org)

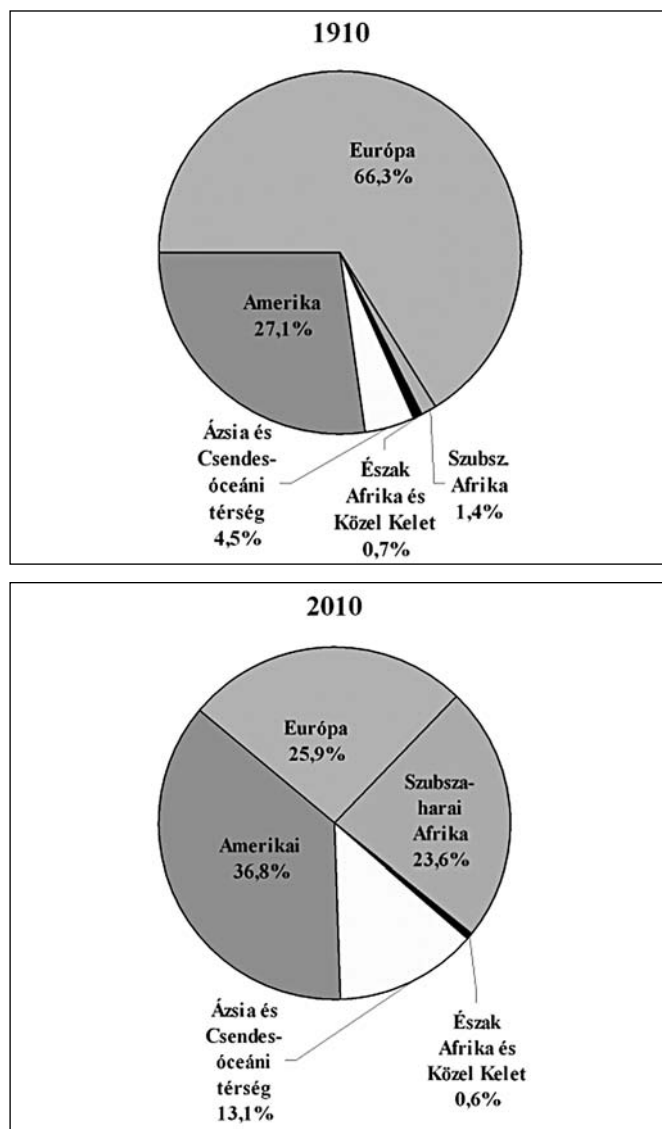
A tanulmány eredményeit a vizsgált országokban végzett országosan reprezentatív felmérések, népszámlálások alapján, majdnem két és fél ezer adatforrásból állították össze. Az így kialakult összkép azt mutatja, hogy míg a világ lakosságához mérten alig módosult a keresztények részaránya, a különböző kontinenseken való helyzetük tekintetében jelentős változás ment végbe. Bár a kereszténységet az egyik világvallásnak tartják, földrajzi tekintetben ez korántsem volt elmondható egy évszázaddal ezelőtt, és természetesen korábban sem a történelem folyamán. A Massachusetts állambeli Globális Kereszténység Kutatóközpont becslései szerint 1910-ben az összes keresztény 93%-a az európai és amerikai kontinenseken élt. Ma csupán a világ keresztényeinek 63%-a lakik az említett földrajzi térségekben.

Változó arányok

1910-ben a világon élő keresztények mintegy kétharmada Európában élt. Amerikában több mint negyede (27,1%), míg a világ többi részén összesen sem érte el az egytizedet az arányuk (6,6%). (Lásd 1. ábra – 1910.) 2010-re az európai keresztények aránya a világ többi keresztényéhez viszonyítva 26%-ra csökkent, s a vezető helyet 37%-kal az amerikai kontinens vette át. (Ugyanakkor Európában 95%-ról 76%-ra, míg az amerikai kontinensen 96%-ról 86%-ra csökkent a keresztények aránya a népességén belül.) Ez idő alatt a keresztények száma jelentősen növekedett a Szubszaharai Afrikában (Fekete Afrika), Ázsiában és a Csendes-óceáni térségben, ahol egy évszázaddal ezelőtt jelentéktelen arányban voltak képviselve. A Szubszaharai Afrikában 9%-ról 63%-ra növekedett a részarányuk, míg Ázsiában és a Csendes-óceáni térségben 3%-ról 7%-ra emelkedett.

Ma minden 4 keresztény közül 1 Európában (26%), minden 3 keresztényből 1 az amerikai kontinensen (37%) él, minden 4 keresztény közül 1 Afrikában (24%), és minden 8 keresztényből 1 Ázsiában és a Csendes-óceáni térségben (13%) lelhető fel. (Lásd 1. ábra – 2010.)

1. ábra. A keresztények megoszlása földrészenként

A következő táblázat számokban kifejezve mutatja a keresztények számának alakulását a különböző kontinenseken. Az 1910-es adatokat összehasonlítva a 2010-esekkel nemcsak a keresztények részarányának változását, hanem számbeli növekedésüket is láthatjuk az elmúlt száz esztendő alatt.

Kontinens	1910	2010
Európa	406 millió	566 millió
Amerika	166 millió	804 millió
Ázsia és Csendes-óceáni térség	28 millió	285 millió
Észak-Afrika és Közel-Kelet	4 millió	516 millió
Szubszaharai Afrika	9 millió	13 millió
Összesen	613 millió	2,18 milliárd

A keresztényeknek majdnem fele mindössze 10 országban él: ebből három az amerikai kontinensen található (Egyesült Államok, Mexikó és Brazília), kettő Európában (Oroszország és Németország), kettő az Ázsiai és Csendes-óceáni térségben (Fülöp szigetek és Kína), három a Szubszaharai Afrikában (Nigéria, Kongói Népköztársaság és Etiópia). Mindez jól kifejezi a keresztények világszintű jelenlétét.

Elmondható, hogy jelenleg a keresztények földrajzi megoszlása annyira kiegyensúlyozott, hogy egyetlen kontinens és régió sem tarthatja magát a globális kereszténység központjának. A kereszténység ma valóban világvallás.

Néhány érdekesség

Jól nyomon követhető, hogy a kereszténység hogyan szóródott szét keletkezési helyétől az évezredek folyamán. Érdekes tény, hogy bár a kereszténység bölcsője a Közel Kelet és Észak Afrika, ma itt a legkisebb a keresztények aránya, csupán 4%-át teszik ki a régió lakosságának. Nemcsak a részarányuk alacsony, hanem abszolút számokban kifejezve is a legkevesebben vannak, alig 13 millióan. A muzulmán többségű Indonéziában például több keresztény él, mint az említett régió 20 országában összesen.

Nigériában kétszer annyi protestáns található (beleértve az anglikánokat és független felekezeteket is), mint a protestáns kereszténység szülőföldjén, Németországban. Brazíliában pedig kétszer több katolikus él, mint Olaszországban.

Bár a keresztények száma kevesebb, mint egyharmad, a világ 158 országában és régiójában, az összes ország és régió kétharmadában vallási többséget alkotnak.

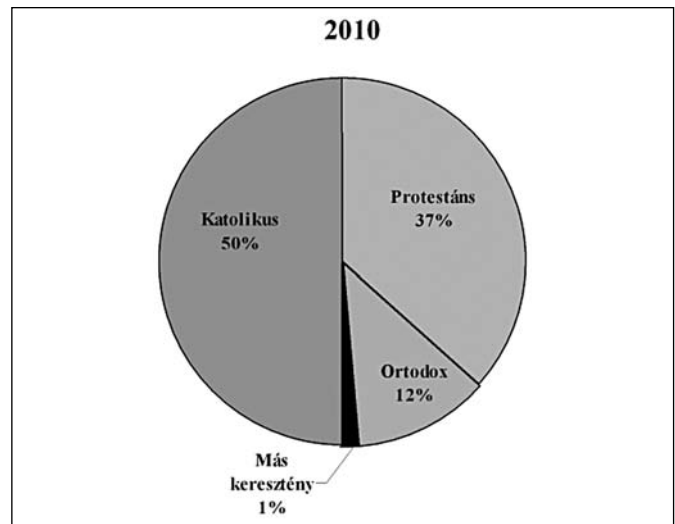
A keresztények 90%-a keresztény többségű országban él, csupán 10% él vallási kisebbségben.

Keresztények megoszlása

A tanulmány alapján a keresztények nemcsak földrajzilag szétszórtak, hanem teológiailag is nagyon

megosztottak. A világon élő keresztények közel fele (50%) katolikus, több mint egyharmada protestáns (37%). Az ortodox keresztény közösségek száma 12%-át teszi ki világ keresztényeinek. A mormonok, Jehova tanúi és más csoportosulások teszik ki a fennmaradó 1%-ot.

2. ábra. A keresztény felekezetek megoszlása

Európa

A világ keresztényeinek negyede él Európában. Legnagyobb részaránya a katolikusoknak van, akik a kontinens keresztényeinek 46%-át teszik ki. A második helyet az ortodox keresztény hagyományhoz tartozók foglalják el, akik 35%-os részesedést tudhatnak magukénak. Bár Európa a protestantizmus bölcsője, minden 5 keresztényből csupán 1 (18%) vallja magát ehhez a vallási hagyományhoz tartozónak.

Románia

Ami Romániát illeti, sajnos a 2011-es népszámlálási adatok még nem állnak rendelkezésre. A legutóbbi népszámlálás (2002) adatai szerint az ország lakosságának 86,8%-a ortodox, 4,5%-a római katolikus, 0,9%-a görög katolikus és mintegy 6,2%-a protestáns. A fennmaradó rész más vallási hagyományt vallott magáénak, vagy felekezetnélkülinek tüntette fel magát.

A 6,2 százaléki protestáns közösséghez tartozik az unitárius felekezet is. A rendelkezésre álló 2011. évi egyházi népesedési adatok összesítése alapján 2011. december 31-én 52 445 unitárius élt Romániában. Míg az országban élő protestáns felekezetű népességhez viszonyítva a részarányunk 4%, az össznépesség esetében ez csupán 0,24%-ot képez. (Az újraegyesült Magyar Unitárius Egyház Magyarországi Egyházkerületének hivatalos közlése alapján 10 000-re tehető a Magyarországon élő unitárius felekezetűek száma.)

Érdekes lenne megvizsgálni, hogy az unitárius közösségek életében milyen földrajzi vonatkozású változások történtek az évszázadok folyamán. Azonban ez egy külön írás témáját fogja képezni.

Beszámoló az ULOSZ-konferenciáról

JÓZSA ISTVÁN LAJOS

• Az idén július 3–4. között Homoródkarácsonyfalván rendezték meg az Unitárius Lelkészek Országos Szövetsége (ULOSZ) évi rendes konferenciáját. A közvetlenül előtte lezajló egyházegyesítő Zsinat és Főtanács munkálatairól éppen, hogy hazatértünk, máris indulnunk kellett egy újabb rendezvényre. Még most is fülemben cseng feleségem csipkelődő megjegyzése, amikor beültem az autóba: „Ti azért mentek most konferenciázni, hogy a Zsinat és Főtanács fáradalmait kipihenjétek, hogy egy jót dumáljatok!”

Cukkoló szavai autóvezetés közben többször is eszembe jutottak, és azon töprengtem, hogy csakugyan pihenni megyünk, vagy ezenfelül valami hasznosat is cselekszünk ott, valamit tanulunk, valamit kapunk, amit csak ilyen jellegű találkozókon lehet feladni, átélni. Folytatva a gondolatot arra a végső megnyugtató következtetésre jutottam, hogyha csupán pihenni mennénk a homoródkarácsonyfalvi Dungó Panzióba, bizonyára azt is megérdemelnénk egy ilyen nagy horderejű, átütő sikert hozó esemény után. De valójában nem pihenni mentünk, hanem a minket foglalkoztató, nyugtalanító kérdésekről, szakmai gondokról beszélgetni, felelősen tanácskozni, szakelőadásokat hallgatni, és szakmai kérdésekben elmélyülni.

Az első napi előadás helyszínéül a gyönyörű, Árpád-kori szentéllyel büszkélkedő, virágos fakazettás mennyezetű, középkori műemléktemplomot választottuk, amelynek 14. századi freskóit a közelmúltban (2006) tárták fel a szakemberek, és megállapítást nyert, hogy a Szent László freskó megdöbbentő hasonlóságot mutat a gelencei falképciklussal, és színeinek intenzitása, élénksége alig változott valamit az évszázadok során. Ebben a csodálatos környezetben és testet-lelket nyugtató hűvösben került sor David Keyes egyesült államokbeli unitárius lelkész érdeklődést keltő előadására, amelynek a *Lelkészség az Unitá-*

rius Univerzalista Egyházban címet adta. Az előadó kifejtette, hogy náluk több típusú lelkészség létezik, úgymint: gyülekezeti lelkész, gyermekek és ifjak vállaláserkölcsei nevelésével foglalkozó lelkész, közösségi lelkész, tanácsadó lelkész, fejlesztési lelkész, valamint átmeneti lelkész. Mindegyik típusú lelkészségről általános ismertetőt tartott számunkra.

Az előadást istentisztelet követte, amely alkalommal a szolgálatot három fiatal gyakorló segédlelkész végezte: Bodor Lidia Emese, Vass Zsuzsa és Csécs Márton. Közös istentiszteleti szolgálatukkal bizonyították, hogy mindhárman odaadással és lelkiismeretesen végzik szolgálatukat, és hogy a lelkészi munkában nemcsak kenyérkereseti lehetőséget látnak, hanem hivatást is. Ezúttal is azt kérjük Istentől, hogy segítse, és áldásával kísérje pályakezdő fiatal gyakorló segédlelkészeinket szolgálatukban.

Az istentisztelet után a házigazda lelkész-család – Benedek Mihály és Enikő, valamint a homoródkarácsonyfalvi születésű Balázs Sándor, szentgericei lelkész – vendégszeretetének örvendezhettünk a papilakon, majd elfogyasztottuk a finom vacsorát, és szálláshelyünkre vonultunk vissza, ahol sokáig beszélgettünk a Dungó Panzió teraszán, de voltak, akik a közeli „Dungó Feredő” holdfényes, hús vizében is megmártóztak.

Másnap áhítattal kezdtük a napot, mely alkalommal az elnök, Székely Kinga Réka hangolta rá lelkünket a napi tevékenységre. Az áhítat után Jakabházi Béla Botond nyárádgálfalvi lelkészársunk tartott előadást *Az erőszakmentes kommunikáció vagy együttműködő kommunikáció* címmel. Az előadás során megértette velünk, hogy az erőszakmentes kommunikáció sokkal célravezetőbb és eredményesebb, mint az ellenkezője. Csak ez lehet egyházi jövőnk, megmaradásunk, fejlődésünk záloga.

Kis szünet után újabb előadást hallgathattunk meg Demeter Sándor Lóránd székelyderzsi lelkésztársunktól, aki a konfliktuskezelésről beszélt, éspedig a székelyudvarhelyi egyházkörben készített kérdőíves felmérés alapján. A feldolgozott kérdőívek szerint az önértékelésünk/önbecsülésünk jónak mondható, konfliktusainkat is igyekszünk jézusi szellemben megoldani, de időnként nemcsak válaszaink, hanem cselekedeteink is ellentmondásosak – fogalmazta meg az előadó. Továbbra is dolgoznunk kell azon, hogy az időnként felszínre kerülő diszkrepanciákat, azaz egyenetlenségeket és meg hasonlóságokat elkerüljük, illetve kiküszöböljük.

A konferenciát a fórummal zártuk, ahol kiértékel- tük az ULOSZ munkáját, majd írásos javaslatokat fo- galmaztunk meg a jövőre vonatkozóan a népesebb részvétel, valamint az aktívabb bekapcsolódás érde- kében.

Közös ebéd után búcsút vettünk házigazdáinktól és egymástól.

Hazafelé jövet egyre csak az járt a fejemben, amit a homoródkarácsonyfalvi templom szentélyzáró falán olvastam: „Vigyázzatok maragytok meg a hitben emberkegyetek... Cor. XVI. vs XIII.” Ha csak ennyit ta- nultam/tanultunk a konferencián, már ezért is érde- mes volt részt venni.

Két évtizedes partnerség

BARDOCZ ANDREA

- Az erdélyi és amerikai egyházközségek közötti testvérgyülekezeti kapcsolat 1990-ben indult. Az amerikai Unitárius-Univerzalista Egyház igyekezett minden erdélyi unitárius egyházközségnek hasonló lélekszámú gyülekezetet találni. A baróti unitárius gyülekezetet 1992-ben társították a New Jersey ál- lambeli Summit unitárius-univerzalista gyülekezeté- vel. Az elmúlt húsz év alatt mind erkölcsi, mind anya- gi segítséget nyújtottak számunkra, gyakran látogat- tak Barótra különböző összetételű csoportok.

A testvérkapcsolat huszadik évfordulója alkalmá- ból Barótra látogatott egy kisebb csoport Jean Crichton író, kapcsolattartó vezetésével. A hat fel- nőttből és hat ifjúból álló csapat egy hetet töltött vá- rosunkban. Július elsején rendhagyó istentiszteletet tartott templomunkban Emilie Boggis ifjúsági lelkész. Beszédében a testvérkapcsolat fogalmáról beszélt, kapcsolatunk kezdetéről, mennyire fontos az ember életében egy kísérő jelenléte, aki ugyanazokkal a gon- dokkal küzd, vagy épp ugyanazok az örömei. Az ösz- szetartozás jelképeként a jelenlevők egy-egy karkötőt kaptak, a gyülekezetet pedig egy kehellyel lepték meg. Ezt követően kerti fogadásra került sor, ahol helyi táncegyüttesek és zenekarok, énekesek tették felejt- hetetlenné az együtt töltött délutánt. Közel kétszáz vendég vett részt az ünnepen.

A következő napokban amerikai vendégeink a he- lyi városházát, múzeumot, árvaházat, környékbeli falvak (Kisbacon, Nagyajta, Bölön, Vargyas) templo- mait, nevezetességeit látogatták meg.

Az ifjúsági lelkész, a hat ifjú és néhány helyi kisko- rú táborozni mentek a fülei erdőre. Az ott töltött há- rom nap alatt sokat tanultak egymástól, mind az amerikai, mind a helyi fiatalok. Különböző csoportos játékok segítették az ismerkedést, barátkozást. Ami-

kor megértésbeli nehézségek léptek fel, segített a zene. Megtanultuk elfogadni és szeretni egymást nyelvi, vagy bármiféle különbségek ellenére. A tábor harma- dik napján kirándulásra került sor az Almási barlang- hoz, ahol a túravezető Demeter Zoltán és Szabó Imre az *Elveszett Világ Természetvédelmi, Turista és Barlan- gász Egyesület* tagjai voltak.

Az együtt töltött hét folyamán a hangsúly a test- vérkapcsolat megerősítésére, kibővítésére esett. Egy- ben sikerült felkelteni egymás érdeklődését a másik anyanyelve iránt. A hét során rengeteg angol szóval bővült fiataljaink szókincse, amerikai testvéreink is tanultak magyar szavakat.

Az utolsó itt töltött napon Segesvárra látogattak vendégeink, ahol megnézték a várost, a domb tetején levő templomot, ajándékot vásároltak barátaiknak, családtagjaiknak. Este közös vacsorán búcsúzhattak el a vendégek vendéglátóiktól. A táborozó fiatalok ajándékba kaptak egy-egy 20. évfordulós fehér pólót, melyeket aláírtak egymással, és öleléssel búcsúztak.

Szombaton délelőtt könnyekkel küszködve, szünni nem akaró ölelésekkel búcsúztunk, mielőtt a busz el- hajtott vendégeinkkel a bukaresti repülőtér felé.

Jacksonville-i látogatók Bözödön

Néhány évvel ezelőtt, Zsemberovsky Márta Bözödre látogatása alkalmával elmondta, azzal a megbízatással jött Jacksonville-ből egyházközségünkbe, hogy a valamikor létező, de már nem működő testvérgyülekezeti kapcsolatot újraélessze. Az azóta eltelt időszakban másodszor látogatta meg egyházközségünket testvérgyülekezetünk több tagja. Megértettük: a személyes találkozás az, ami megpecsételi a létező kapcsolatot, ami megerősíti mindkét felet abban a meggyőződésében, hogy szükségünk van egymásra. Jó tudni azt, hogy vannak máshol élő, más gondolkodású, más kultúrával bíró, de azonos hittel és szeretettel rendelkező emberek.

Az idei látogatás végén, az elbúcsúzást és eltávozást megelőző pillanatokban erről beszélgettünk, akik részesei lehettünk ennek a találkozásnak. Látogatóink így vallottak erdélyi, bözödi tartózkodásuk élményeiről:

„Amikor válaszolni kell a kérdésre: mi a legemlékezetesebb, ami Bözödhöz köt, nem könnyű válaszolni, hisz olyan sok van. A gyönyörű táj, az egész falu, a hazafele tartó tehenek az est közeledtével, a reggel kezdetét jelző kukorékoló kakasok, az ízletes ételek, de a legemlékezetesebb az emberek kedvessége. Rendkívül szerencsésnek érzem magam, hogy volt lehetőségem megismerni a bözödi embereket, hogy hosszú távú barátságot köthettem velük.” Melody Shacter (53 éves)

„Mindig izgalmas tapasztalat távoli vidékre utazni, de legizgalmasabb megismerkedni e távoli vidékek lakosaival, történelmükkel, kultúrájukkal. Egész kirándulásunk legkiemelkedőbb mozzanata a bözödi

testvérgyülekezeti látogatásunk volt. Itt az egyházközség híveinél voltunk elszállásolva, megismerhettük családjaikat, és ha nem is beszéltük egymás nyelvét, jól megértettük egymást. Minden elvárásomat meghaladta.” David Shacter (54 éves)

„Bözödi látogatásunk tele volt csodálatos pillanatokkal. Az a melegség, amivel testvérgyülekezetünk tagjai fogadtak, az érzelmek és a finom ételek, amiket számunkra készítettek, a nevetés és az az öröm, amit megoszthattunk, mind emelték látogatásunk értékét. Erdélyi utazásunk közös unitárius örökségünk színhelyein megértette velem, azon fába faragott gondolatfuttatásnak (Házi áldás) igazságtartalmát, amit vendéglátóink egyházközségünknek adományoztak, s amit örömmel viszünk magunkkal az egyesült államokbeli Jacksonville-be. Látogatásunk Bözödre elérte célját.” Rev. Ronald A. Hersom (61 éves)

„Gyönyörű falu, tele barátságos emberekkel, akik melegséggel és szeretettel vettek körül minket. Igazán otthon éreztem magam közöttük. Vendéglátónk finom kávéval kínált minden reggel.” Alicia Sharp (61 éves)

„Az emberek megismerése volt a legszebb és legfelémelőbb mozzanata ennek a kirándulásnak. Barátságos, nyitott, okos, jószívű és munkás embereket ismerhettünk meg.” Mary Peterson (60 éves)

„Csodálatos megismerni egy teljesen más életformát. Friss levegőt szívni, boldog meglegedett emberek társaságában, finom ételeket enni, nagyon kellemes.” Zachary Shacter (23 éves)

„Bözöd nagyon távol esik a zajos nagyvárosi életformától. Meg kell vallanom: ezt az életformát választanám.” Jacob Shacter (17 éves)

FAZAKAS LEVENTE

„A humor Isten ajándéka” (Báró József)

Olyan barát nem kell

Az ezredforduló végén Tarcsafalvára is járogattak az egyik neoprotestáns felekezet hittérítői, lelkek gyűjtésének reményében. Velük együtt a környező erdő vadállatai is, a test kínzó éhségén enyhíteni. Még napvilág is lehetett őzet, rókát látni a faluszélen, az éj leple alatt néha a medve is bejárt a faluba, s bizony meg-meg dézsmálta a gazdák jószágát.

Egyik alkalommal a buzgó hittérítők egy idősebb székely portájára tértek be, akinek néhány nappal azelőtt vitte el a medve az egyik disznáját. A „testvérek” nagy odafigyeléssel hallgatták végig a panaszáradatot, s együttérzésükről biztosították a gazdát, rábólintva arra, hogy cudar is az a világ, ahol az ember munkáját így megcsúfolják, s hogy mennyivel jobb is az, ha az ember békében meglehet. Szó szót hozott, a

hangulat melegedett, és végül csak megadódott a lehetőség, hogy az atyafiak is elmondják jöttük célját. S ha már témánál voltak, ecsetelni kezdték a vallásközösségükben gyakorolt békesség mértékét és szépségét.

Hogy mondandójuknak még nagyobb nyomatékot adjanak, a mindig kéznél levő színes folyóiratban egy paradicsombeli képet mutattak az atyafinak, ahol Ádám és Éva vadállatokkal körülvéve idilli békességben töltötte gondtalan napjait.

– Látja, bácsi!? Mi még a vadállatokkal is barátságban vagyunk! – igyekeztek a valóságot is túllicitálni a buzgó atyafiak, vesztükre.

– No, akkor nekünk semmi dolgunk egymással! – hunyorított a székely.

– Miért? – kérdezték meghökkenve.

– Mert nekem olyan barát nem kell, amelyik elviszi a disznómat! – replikázott józanul az öreg székely.

LÉLEK-TÉR-KÉP

Foci, csók – szabályos szabálytalanságaink

SIMÓ
MELINDA

Ez a nyarunk fociházzal indult: az Európa-bajnoksággal. A spanyol válogatottnak sikerült a labdarúgás történetébe játszania magát. Sorra döntötte a rekordokat: első európa-bajnoki címvédő lett, és ilyen nagy gólkülönbség döntőn még nem volt idáig.

A spanyol csapattal kapcsolatban van egy kis történet, amelyet példázatként használok, amikor azzal érvelek, hogy érdemes megtanulni a szavak mögé látni.

Iker Casillas csapatkapitánnyal rögtön a világbajnokság megnyerése után készült egy interjú. A riporternő Sara Carbonero volt.

Testbeszédet olvasni tudó tévénézők nagyon hamar rájöhetnek, hogy a két ember, szlengeszen fogalmazva, „bejön” egymásnak.

„Egy nagyon boldog pillanatban találsz – nyilatkozta a csapatkapitány –, őszintén azt gondolom, hogy megérdemeltük a győzelmet az első pillanattól a végsőig, és köszönöm azoknak, akik támogattak: a szüleimnek, a bátyámnak...” és itt elakad, amire a riporternő „hagyjuk, akkor beszéljünk a meccsről”, és erre Iker Casillas: „ne hagyjuk, neked” és egy csókkal tette nyilvánvalóvá, amit testbeszédükből sejteni lehetett. A kisfilm itt látható:

<http://www.youtube.com/watch?v=e7PCPUD8Xh4>

Amikor egy nő önkéntelenül is a füle mögé teszi a haját, ahogyan a kisfilmen látszik, és amikor két személy egymást tükrözi, vagyis hasonló mozdulatokat végeznek, egyszerre nyúlnak az arcukhoz, hasonló ritmusban járnak, akkor a testük arról beszél, hogy fontosak egymásnak.

Önismereti munka a javából, amikor odafigyelünk testünk rejtett üzeneteire. A tudatalattink

üzen, és amikor szavakba tudjuk formálni ezeket az üzeneteket, akkor már tudatosulnak, és akár fejlődésünkre is használhatjuk.

A fenti történet amellett, hogy hangsúlyozza a testbeszéd jelentőségét, azért is fontos, mert spontán és szokatlan. Kutatások bizonyították, hogy a magas spontaneitás hajlamos együtt járni a kiteljesedett étellel, és a spontán emberek kevésbé stresszesek, mint mások. Ugyanígy kimutatható, hogy a spontánabb emberek hajlamosabban a jelen pillanatban élni, és nem a múltban vagy a jövőben.

A spontaneitás kölcsönhatásban áll a jelenben élésünkkel, jóllét érzésünkkel, belső motivációnkkal, belső hatékonyság érzésünkkel, valamint önbizalmunkkal.

A spontaneitásunk egyik gyilkosa a megszokás, a rendszer, a *szabad-nem szabad*-féle szabályok.

Casillas romantikus tévénézők százazreinek okozott örömet azzal, hogy fittyet hányt a megszokott interjúszabályokra.

De mi magunk hogyan tehetnénk ezt?

Jacob Levy Morenónak, a pszichodráma-módszer „atyjának” az a véleménye, hogy a spontaneitásunk és a kreativitásunk fejlődik, ha bővül a szereprepertoárunk.

Tisztában vagyunk azzal, hogy milyen szerepeink vannak?

Reggel, ha rám köszön a szomszéd, akkor álmos és morcos szomszédasszony szerepemben vagyok, majd lehetek gondos feleség, állandóan késő munkatárs, parkolóhelyre vadászó szemtelen pióca és otthon nyugodtan keresztszemelő nagymama, vagy társam főzőtehetségét építően kritizáló kamasz.

A legegyszerűbb, ha egy nagy lapra rajzolunk egy kört, majd any-

nyi cikkekre osztjuk, ahány szerep gyakran ismétlődik az életünkben. A tükörbenézést segíti, ha a kör cikk nagysága kifejezi a szerepre fordított időnkét. Amikor megvagyunk, érdemes elgondolkodni azon, hogy a „szerepkörünk” cikkei olyan méretűek-e amilyet szeretnénk.

A szerepjátékoknak az a lényege, hogy kipróbálhatunk olyan szerepeket is, amelyekre a mindennapokban nincs lehetőségünk. De a szerepjátékhoz csoport szükséges, amelyben biztonságban érezzük magunkat, és amelynek vezetője van. Kipróbálni egy számmunkra új szerepet azért is fejlesztő, mert legközelebb elfogadóbbakká, nyitottabbakká válunk a mássággal szemben. Ha megengedem magamnak, hogy néha elengedő legyek, már nem zavar annyira, ha olyannal találkozom, aki többnyire szétszórt.

Emellett, ha egyetlen szerepünket jól megvizsgáljuk, rájövünk, hogy a legtöbbször nagyon hasonlóan reagálunk a dolgokra.

Szerepfejlődési lehetőség az is, ha néha igyekszünk megszokott dolgokra tőlünk szokatlan módon visszajelezni. Lehet mosolyogni morgás helyett, lehet néha elengedőnek lenni annak, aki mindig gondoskodó, átengedhető a parkolóhely, és kézimunka helyett lehet egy nagyot sétálni.

Vannak rutinos viselkedéseink, amik azért alakultak úgy, mert környezetünk szokásunkká tette.

Anyukákat láttok, akik tiltják felfedezésre áhító csemetéjüket attól, hogy beleugorjanak egy aprócska tócsába. Lehet a gyerekkel együtt is ugrani!!!

Érdemes néha egy kis aprócska szabálytalanságot bevinni az életünkbe. Te mivel kezded?

VI. Orbán Balázs Emlék-szekértúra – 1

LŐRINCZI LAJOS

• Az idén is megszerveztük hagyományossá vált szekértúránkat. Nem is tehetünk volna másként, mert el sem tudom képzelni a júliust a szekértúra nélkül. Akkora lendületet ad a résztvevőknek – számomra is –, olyan jellegű töltekezés ez, ami sok hónapig elegendő további tevékenységeinkben.

Július 7-én érkeztek a magyarországi vendégeink Csehétfalvára, a túra központjába. Zömében az *Ezer Nemzetség*, *Nemzeti Ivó Kupa (NIK)* tagjai, akikkel 2005 óta van kapcsolatunk, amióta az egész falu Hódmezővásárhely tiszteletbeli polgárává vált. Azóta együtt tervezünk, és próbálunk minél többet tenni a faluért, az egyházkörért, a népünkért, a nemzetünkért.

Július 8-án, vasárnap tartottuk a megnyitó istentiszteletet. Hagyományosan mindig én prédikálok. Szándékosan a júniusi kolozsvári zsinatunk szószéki beszédének bibliai alap gondolatát olvastam fel: „*Kelj fel, tündökölj!*” (Ézs 60,1), hogy az isteni küldetesként, székely feleinknek széthordott láng, fény gondolata mellett, beszélhesek az egység megteremtésének gondolatáról is. A szószéki beszéd és Kálmán Réka szavalata után Mécs László NIK-elnök tartott megnyitó beszédet, amelynek központi gondolata az volt, hogy amidőn felkötjük vándorbotunkra a szokásos első csehétfalvi szalagot, ragadjuk meg saját vándorbotunkat, és induljunk Isten áldásával erre a misszióra, zarándoklatra.

Rendkívüli esemény volt az idén, hogy az istentisztelet után iskolaavató ünnepélyre került sor. Tavaly,

építésének 100. évfordulóján, kaptuk vissza egykori egyházi iskolánk épületét. Azóta a Hargita Megye Tanácsa, a kelownai testvérgyülekezetünk és híveink támogatásával felújítottuk. Most Balázs Ferenc (1901–1937) unitárius lelkész, író, világjáró, nevelő, szövetségi szervező nevét vette fel. A névtáblát id. Deák Dénes énekvezér faragta. Az iskola udvarára Balázs Ferenc születésének 101., halálának 75. évfordulója alkalmából egy kopjafát avattunk, amit a csehétfalvi származású Balázs Antal faragott és adományozott. A kopjafa hű mása az egykor, a lelkész sírján állított eredeti kopjafának. A résztvevők meghatódottan hallgatták az Anti bácsi szavait, aki 70 éve lépte át először ezen iskola küszöbét. Szó esett Pap Dániel tanító nevééről is, aki 35 évig szolgált ebben az iskolában. Egy képeslapot is kaptunk Anti bácsi jóvoltából, amin a Balázs Ferenc kopjafái, egy emléklapok képe és a régi csehétfalvi Balázs ház áll.

Délután kerti közebeden, vetélkedőn vettünk részt. Többen bemutatták lovagló tudományukat, és *egy boldond százat csinál* alapon medvelesen is részt vettek.

Július 9-én még nem indultunk útnak. Közmunkanap volt, alkoholmentesnek kikiáltva, üzenet jelleggel. A gyerekek és asszonyok falutáblát, utcanév táblákat festettek, a férfiak újra építették a templom gátját a Konyha patakán. Az árvizek elvitték a gátjainkat, és annyira lemélyítették a patak medrét, hogy a part csúszik be, megrepesztve a házakat. Feljegyzések igazolják, hogy a csehétfalviak mindig nagy gondot viseltek a gátakra, különösen a templom gátjára, hogy az imádság háza nehegy kárt szenvedjen. A közösen elfogyasztott alföldi gulyásleves és az ekkor feloldott alkoholtilalom után jól esett egy kis fürdőzés a rugonfalvi halastónál.

Naplójegyzetek

Július 10-én, kedden, elindulunk. A vendéglátó családotól való búcsúzás után, magasra emelt vándorbottal, nemzeti és székely zászlókkal, irány az Ijesztő Bükk. Egyenesbe vesszük a hegyet. Megirigyeljük a pásztort és a teheneket, akik a hegyoldalból minden nap láthatják ezt a csodát: a Firtos és a Rez között, Főcseréje és Fenes közé szorítva ezt a kis, szívünkhöz oly közel álló falut. Középen a zsindeyes, dőlt torony, 1835-ből. Mellette a kopjafás, névtáblás iskola. Az Ijesztő Bükk tetejéről, ahol egykor lármafa állt, jól látszik Firtosmartonos, Énlaka, Kobátfalva, de még Küsmöd is. Énlakán áthaladva, a Peszente (Pöcönte) tetőn leballagva, a szerpentineket egyenesbe véve,

megérkezünk Etédre. Erről mondta a mesében az apa: „Fiam, e tied.” Mondogatjuk is egymásnak a mesét, több felé hallom: A firtosi tündérúr osztotta fiai közt a birtokot. Itt én lakom. Ebből lett Énlaka. „E tied”, mondta, egyik fiának. Abból lett Etéd. Lova lába megsiklott. Abból lett Siklód. „Itt is van egy kis mód” – mondta. Ott lett Küsmöd. „Ez a kis mart honos”, mondta. Ott lett Martonos. Kicsi fia is megszólalt: „Apám, nekem is adj, ha akarsz.” Ott lett Atyha. „Fiaim, még szólok ma!” – abból lett Szolokma. Már annyit jártuk körbe a Firtost, hogy mindenki betéve fújja a mesét, ismeri a falvakat. Ma mégis más. Mert hamarosan elhagyjuk a jól ismert tájat, és átlépve az ismerős határt, vár a Kisküküllő völgye. De még van addig!

Etéden ebédelünk. Dancs Alpárban nem csalódunk. Az óvodában szervezi meg nekünk a kiadós helyi specialitást: lucskos káposzta, pánkóval. Csak amúgy nyaljuk az ujjainkat. Ebéd után bemegyünk hűsölni a református templomba. A tiszteletesnek el kellett mennie, ezért a hátrahagyott templomtörténetet Grezsa Csaba ismerteti. Aztán indulás.

De előbb felfűjjük a Kuti Domi szekérének kerekét. Haladunk Küsmöd felé ámulva az épülő cigánypaloták fényességén. Küsmödon ismét fűjünk a kerékbe, de látjuk, már nem fogja kibírni. Domi ideges, ordít, és belerúg a lóba. Pedig az nem hibás, a legyek miatt nem tud állni a hőségben. Csak intünk a küsmödi Kőnek, aztán letérünk Szolokma felé. A faluba érve kifosztjuk a „magazin mixt”-et, ahol talán soha nem láttak egyszerre ennyi embert. Itt ér egy meglepetés. Egyik ember felkiált: „Én tudom, maguk kicsodák! Olivastam az újságban. Maguk az Orbán Balázs Túra!” Jól esik, hogy tudnak rólunk. Egyik szomszéd megfordja a kiszerelt gumit, és nagy csodálkozásunkra nem fogad el semmit. Vannak még derék emberek! De sajnos csak száz métert haladunk vele, ismét lapos. Így megyünk már Makfalváig. Vagy még így sem, mert a Kisküküllő hídján egy szisszenés, és a Kovács Karcsi szekérének bal elsője is megadja magát. Legálább a Szentpáli János szekérével nincs baj!

Makfalvára érve elfoglaljuk az önkormányzat vendégházának szállásait. Nekem új feladatom van: szerzősámokat szerzek a jóindulatú szomszédoktól, hogy megcsináljuk a defekteket. Hálásan szorongatjuk a polgármester és alpolgármester kezét, akik megjárják Erdőszentgyörgyöt, hogy hozzanak nekünk két belsőt és egy külsőt. Kétórai munka után végre hazaindul a három szekeresünk, a két gyerekkel. Kicsit „ökörhúgyasan” haladnak, mert előkerült az otthonról hozott pálinka is. De azért, Isten áldásával, éjfélre hazaérnek.

Beszerezem a kenyeret, kiosztom a feladatokat, hamarosan vacsorázunk. Néhányan panaszkodnak, hogy hosszú volt az út, a 25 km helyett 30-at mentünk. De hamarosan mindenki elcsendesül. Köszönjük, Urunk, hogy megsegítettél!

Négyen a szomszédos vendégház különszállását élvezük. Önként vállalt „áldozatunk” megtérül. Soha nem derül ki az igazság!

Július 11. Hajnalban meglesem a napfelkeltét a Siklódi Kő mellett. Innen, Makfalváról más. Dózsa Györgyre és székelyeire gondolok.

Reggel szalagot kötünk a templomba. Kis Károly református lelkipásztor felesége és leánya örömmel kötik fel a falu szalagját a vándorbotra. A tisztelendő Dévaványán van, évfolyam-találkozón. Neki, Abod felé!

A dombra felkapaszkodva gyönyörűen festődik meg a hátunk mögött a falu. Ott, keleten őrködik a Siklódi Kő. Amaz meg a völgy, ahol lecsurrantunk tegnap. A völgy torkánál a hatszázfős cigánytanya, a nyolcszáz magyar református mellett. Hamarosan meglátjuk az erdőn túlhaladva a falut: a takaros Székelyabodot. Megművelt szőlősök övezik, amelyek olyan meredek, hogy szőlőkaró soraik égig érő létráknak tűnnek. Rendezett udvarok, szeretetteljes székely emberek. Kicsit megpihenünk a torony nélküli templom mellett.

Még egy hágó, ez már vízvásztó. Beereszkedünk Nyárádszentimrére. Nézzük meg a templomot – javasolom. Régen nem jártunk katolikus templomban. A társaság jó része katolikus, hadd örüljenek! Hogy aztán, elhaladva a Szent Imre szobor mellett, kiderüljön a dombtetőn, hogy az egész falu református. A tiszteletes pedig Grezsa Ferinek ismerőse... Lelkesen meséli a templom történetét... Én közben hálát adok az Istennek, hogy ide, a Nyárád völgyébe is eljutottunk. Tovább haladva egy ember könnyek közt szól: „Hadd töltsék egy pohár pálinkát, jöjjenek be, mert 1940 óta nem hordozott itt senki nemzeti lobogót!” Mi is nyeljük könnyeinket...

Seprőd után bevárjuk a társaság nagyját, szekérre parancsolunk minden hajlandó gyalogost, majd egy trappban elfoglaljuk Nyárádszeredát. Közben a Bececs szemléljük, amint őrködik az itt élő székely nép álma felett. Megegyezünk abban, hogy Szereda

megérdemel tőlünk egy zászlós felvonulást. Ehhez tartjuk magunkat. Meg sem állunk a Csámborgóig, ahol meleg szeretettel várnak minket ebédre. Mint hajdanán a fogadóba a vándorok, behajtottunk az udvarra a szekerekkel, és derekasan nekilátunk. Hamarosan megérkezik a helyi lelkész, Sándor Szilárd is. Az otthonosság érzését hozza magával, amint bekarikázik biciklijén a vendéglő elé – mi, itt is itthon vagyunk!

Ebéd után bemegyünk az unitárius közösség épülő templomába. Szilárd tiszteletes könnyekig meghatódva mesél a templomépítés örömeiről, gondjairól, a fejedelmválasztó (Bocskay) város múltjáról, jelenéről. Örül nekünk, nehezen válik el tőlünk. Segítőkéz – elkísér Demeterfalva határáig, onnan látszik már Szentháromság. Gyönyörű gabonamezők közt keresük az utat. Meghatódunk, hogy a felénk egyre általánosabb bokros táj után, mennyi szépen megművelt föld van itt. Csak ne lenne ez az irtózatos kánikula! A társaság elcsigázott már. Gyalogosaink is, akik fogadalmat tettek, hogy nem fognak szekerre ülni. Ezért, egy kis hidegvíz-keresés után, csak áthaladunk Szentháromságon. Ehelyt van mai úti célunk: Szentgerice. Ahajt lett.

A csoda vigye el azt a GPS-t. Állandóan rácsófol a szervező bizottság állításaira. A mai 25 km helyett 32-t mentünk. Szentgericén már nagyon várnak. Balázs Sándor tiszteletes és a falu hetek óta készül. Elosztjuk a szállásokat, mindenki elmegy házigazdáival. De összegyűlünk a pompás vacsorához a kultúrházban, házigazdáinkkal közösen. Kemencében sült hús és pityóka, sörrel. Sok gonddal, szép nótával. A helyiek jóvoltából szeretettel és tortával köszöntjük a 10 éves Gergőt, aki példásan járta le az eddigi 62 kilométert. De nem maradhat el a beharangozott Ady verseny sem. Meg is tartjuk méltósággal. A helyiek sem maradnak le. A 90 éves Iszlai Bálint bácsi felteszi az i-re a pontot. Én a Sion-hegy alatt köszöntöm a társaságot. Nem mondom senkinek, de egy kedves, II. éves teológus élményem kötődik össze e vers által a mai nappal, amikor néhány társammal megjavítottuk Dávid Ferenc dévai cellájának vasajtóját. Az akkor általunk szerkesztett lapban (Zizi) írtam egy cikket arról a zárandok élményről, amikor Déva hegyén éreztem a maihoz hasonló „Isten szagot”.

A fáradtságtól már nem tudjuk, mit beszélünk... Egy hosszú nap és egy szép este után, megérdemeljük a pihentető álmot.

Kátévetélkedő Jobbágyfalván

2012. június 8. és 9. között tartottuk meg a II. Maroskői Kátévetélkedőt Jobbágyfalván, ahova 23 konfirmáló érkezett kilenc egyházközségből. A konfirmálók péntek délután érkeztek a jobbágyfalvi unitárius egyházközségbe, ahol nagy szeretettel várták érkezésüket. A délutáni időtöltés a nyáradszentmártoni unitárius műemléktemplom látogatásával kezdődött, ahol a fiatalokat az egyházközség asszonyai megvendégelték, majd Kilyén Domokos fafaragó mester műhelyében megtekinthették a fafaragás csodás elemeit. Az esti órák lovaglással, áhítattal egybekötött vacsorával, majd ismerkedési játékokkal folytatódtak. Az éjszakai szállást Szász Csaba Levente, a jobbágyfalvi unitárius egyházközség volt gondnoka biztosította a Tündér Ilona-völgyi faházikókban.

A szombati nap áhítattal kezdődött az egyházközség templomában, ahol a szolgálatot Sándor Szilárd, az egyházközség lelkésze végezte. Az áhítat után átmentünk az újonnan épült gyülekezeti házba, ahol a konfirmálók izgalommal várták a megmérettetést. A verseny 13 órakor ért véget, amelyet a díjkiosztás követett.

Díjazottjaink:

I. hely:

Péterfi Orsolya – Marosvásárhely-Kövesdomb

Szőcs Boróka – Szentgerice

Zecses Ivett – Marosvásárhely, Bolyai tér.

II. hely: Csizsér Andrea, Pásztor Ágnes, Stroja Nimród – Marosvásárhely-Kövesdomb

III. hely: Bárdos Lehel, Bíró Roland, Zecses Zsolt – Székelykál, Tordai Hunor – Bözöd.

Az I. díjazottak főnyereménye a konfirmandusok mozgótáborában való ingyenes részvétel, a II. helyezettek az ODFIE Színjatszót Találkozóval való részvétel, míg a III. helyezettek könyvjutalom lett.

A fiatalok számára nagyszerű lehetőség volt, hogy megismerkedjenek, együtt legyenek, közösen egymás hitét erősítve szép és gazdag élményekkel térjenek haza. Köszönet jár mindazoknak, akik segítettek és támogatták a vetélkedőt: Sándor Szilárd jobbágyfalvanyáradszeredai lelkész és családja, a jobbágyfalvi unitárius egyházközség, Szász Csaba Levente és családja, Kecskés Csaba Maros-köri esperes, Váradi Imre és Nagy Zsigmond köri felügyelő gondnokok, Pál János segédlelkész, Csécs Márton Lőrinc gyakorló teológiai hallgató, Tálás Ferenc tanító. Isten áldása legyen mindannyiuk életén.

VARRÓ-BODOCZI ILONA

Az egyházi épületek karbantartásáról – 5

FURU ÁRPÁD

A vízlevezető csatornák karbantartása

A tető és a padlástér szemrevételezése után sorrendben következik a csapadékvíz levezetését szolgáló ereszcsonna-rendszer ellenőrzése. A legtöbb unitárius templomon a XX. század derekáig, vagy akár a végéig nem volt ereszcsonna. Így a csapadékvíz az eresz mentén folytonos vonalban csepegett le, majd a templom körül elszivárgott, elfolyt, általában kárt nem okozott. Az ereszcsonna, mint a közművesített városok korszerűbb vízlevezető megoldása, a csapadékvíz a tetőeresz mentén összegyűjti, és a függőleges lefolyócsatornákon keresztül a város kanálisrendszerébe vezeti. Amennyiben az épület körül nincs közmű, a csapadékvíz elvezetését árkolással szükséges megoldani. Ez a művelet templomaink jelentős részénél elmaradt. Főleg a falvakban található templomok túlnyomó többségénél azt tapasztaljuk, hogy az egyháztagok megelégszenek az új csatorna felszerelésével, de a víz falak mellőli elvezetését nem oldják meg – ezt a csatornakészítő mesterek sem tekintik feladatuknak. A jelentéktelennek tűnő mulasztás azonban igen költséges következményekkel jár: egyfelől az alap alá beszivárgó víz a falak roskadását és repedését eredményezheti, másfelől a falakban felszívódó nedvesség a vakolat foltosodásához, feltáskásodásához, sókivirágzásokhoz, a vakolat leeséséhez és egyéb kellemetlenségekhez vezet.

Az ereszcsonnák karbantartása

A szemrevételezés során elsőként az ereszcsonnát nézzük át. A műveletet ajánlott esőben végezni,

így látjuk, hogy a csatorna hol csepeg, vagy hol vannak túlfolyások. A vastagabb rétegben felgyűlt, fagyott hó elgörbítheti a csatornák nyitott U alakú keresztmetszetét, ez esetben könnyen előfordulnak túlfolyások. Túlfolyást okoz a csatorna hordalékanyaggal vagy növényi hulladékkal való telítése is. A hibás csatorna az illesztéseknél, a régi, rozsdás csatorna az alsó részen kialakuló lyukakon keresztül is szokott csepegni.

A hordalékanyaggal telített csatornákat időszakonként ki kell takarítani. A meggörbült csatornarészeket helyre lehet hozni, egyengetni, további akasztók felszerelésével lehet merevíteni. A rozsdás, előregedett bilincseket ajánlott cserélni. Az illesztéseknél, varratoknál csepegő csatornákat ki lehet javítani, be lehet állítani, az illesztéseket forrasztással lehet tömíteni. A rozsdá miatt megévedt és lyukas csatornadarabokat cserélni kell.

A lefolyócsatornák karbantartása

Másodszorra átnézzük a csatorna-rendszer függőleges levezető csöveit: a lefolyócsatornákat. Gyakran tapasztalunk elmozdulásokat, főleg az illesztések gyengülnek ki. Nagyobb viharok, szélökések elmozdíthatják, kifordíthatják a gyengén illesztett darabokat. Ilyenkor nagy mennyiségű esővíz folyhat le a csatorna mellett, áztatva az épület falait. Az elhanyagolt hiba nagy felületű nedves foltok, penész, algásodás megjelenéséhez, a vakolat leeséséhez vezet.

A szemrevételezés során enyhe mozdattal győződjünk meg a lefolyócsatorna illesztéseinek merevségéről. Az elmoz-

dult vagy kilazult függőleges csatornarészek beállításáról és rögzítéséről azonnal intézkedjünk.

A csatornakifolyások és a vízlevezetés ellenőrzése

Harmadsorban a csatornák kifolyását vesszük szemügyre. Az esetek többségében ezek megoldása eleve hibás, illetve nem megfelelően befejezett. A csatornakészítő mesterek rövid, 12–22 cm-es kifolyást szoktak biztosítani. Az így kiömlő csapadékvíz, amennyiben elvezetése nincs biztosítva, közvetlenül áztatja az épület alapját, falait, és ennek hosszú távon súlyos szerkezeti és épületfizikai következményei vannak. Elég gyakran a közvetlenül áztatott részen a talaj megroskad, és a templom falain ferde, süllyedés okozta szerkezeti repedések jelennek meg. Másrészt a csapadékvíz a talajból beszivárog az épület falába, és itt a kapillaritás elvei alapján függőlegesen emelkedni kezd. Ilyenkor a falakon egyre növekvő, emelkedő nedvességet vehetünk észre. Ezt hívjuk felszívódó talajnedvességnek. Mindkét esetben a károk kijavítása, az épület helyrehozása körülmenyes és igen költséges.

Tulajdonosi feladat ilyenkor a csatornakifolyások ellenőrzése, és a csapadékvíz további elvezetésének biztosítása. Erre a templom helyzetének, környezeti adottságainak függvényében több lehetőség adódik. Mindig a terepviszonyok függvényében kell mérlegelni.

Hangsúlyozzuk, hogy a csatornákból kifolyó víz elfolyásának, elszivárgásának módját is nagy esőben, vagy közvetlenül ez után szemrevételezzük. Ekkor látjuk, hogy hol keletkeznek tócsák, és

Elgörbült ereszcsonna

hogy merre folyik a fölösleges csapadékvíz. Célunk, hogy az épület közvetlen közelében a víz ne gyűljön fel, ne itt szivárognon be a földbe, hanem, minél gyorsabban távolabb kerüljön az épülettől.

Elsődleges feladat a csatorna kifolyásának lehetőség szerinti meghosszabbítása. Jobb, ha a csapadékvíz a templomtól legalább egy jó méternyi távolságra folyik ki. Legkönnyebb, ha a létező csatornába további zárt keresztmetszetű lefolyócsövet csatlakoztatunk, ám vannak esetek, amikor ez a módszer csak ideiglenes megoldásként megfelelő.

Amennyiben a templom közvetlen közelében nagyobb gyalogosforgalmat is szolgáló sétány található, a csatornacsövek akadályozhatják a járást, ezért hosszabb távon más megoldást kell keresni. Szintén ideiglenesnek tekinthető a nyitott keresztmetszetű ereszcsonnával való meghosszabbítás, ugyanis az ilyen csatornadarab könnyen elmozdul, elfordul, vagy túlcsondul.

Ezen kívül nagyon fontos a templom körül vízlevezető árokrendszer létesítése, vagy amennyiben létezik ennek rendszeres takarítása, hatékonyságának biztosítása.

A legtöbb templom dombon, magaslaton áll. Egy ilyen helyzet megkönnyíti a csapadékvíz elvezetését is. A terep adottságaitól függően a talaj felszínén vagy esetleg rejtett műanyag csatornacsővel a talajszint alatt könnyűszerrel kialakíthatjuk az elvezető árkokat vagy csöveket, melyek a csapadék-

Hiányzó lefolyócsatorna-darab, az áztatott faláról leesett a vakolat

vízet a templomtól biztonságos távolságra vezetik. **A megoldásokat mindig a helyszíni terepadottságok ismeretében lehetőleg szakember segítségével keressük meg.** Ne feledkezzünk meg a látványról sem, a kiegészítő csatornaelemeket úgy kell elhelyezni, hogy ezek minél kisebb mértékben jelentsenek hangsúlyos látványelemeket a templom előtt, tehát törekedjünk ezeknek minél rejtettebb, diszkrétebb elhelyezésére.

Végezetül megjegyezzük, hogy amennyiben a templomra még nem szereltek ereszcsonnát, alaposan fontoljuk meg a felszerelés

Roskadás miatt megrepedt sarok, utólagosan meghosszabbított csatornakifolyás

szükségességét. Bár a korszerű megoldások alkalmazása kézenfekvőnek tűnik, vannak olyan helyzetek, amikor az ereszcsonna hiánya műszakilag előnyösebb. A csatornarendszer létesítésével, kiegészítésével kapcsolatos döntéshozatalba vonjuk be a megfelelő tapasztalattal rendelkező műemlékvédelmi szakembert, aki a templom adottságainak ismeretében a jó döntést meghozhatja.

Rövid csatornakifolyások, mögöttük nagy felületen nedves fal, tönkrement vakolat. A szerző felv.

Segélykiáltás a kedei unitárius templom megmentésére

A kedei gyülekezet 2012 tavaszán szembesült a templom tartógerendáit és padlóját emésztő könnyező házigomba-fertőzés súlyosságával. A gomba évtizedek óta pusztítja a faanyagot, mostanra a templom folyamatosan süllyed, mert a fatemplom gerendáinak alsó részei elpusztultak. A padló jelentős része is fertőzött. A gombafertőzés megállítása és a gombamentesítés meghaladja a kis gyülekezet erejét. A gyülekezet saját erejéből nagyszabású közmunkával már megjavította a templom tetőzetét, a templomudvar kerítését.

Átfogó gyűjtést hirdetünk, megszólítva a kedei elszármazottakat és mindenkit, aki a szolidaritás elve alapján közösséget tud vállalni a kis gyülekezettel.

A segítő szándékot kérjük az alábbi elérhetőségeken bejelenteni:

M. Szeredai Noémi lelkész 0724-071268, noemi@netter.ro

Márton András gondnok 0266-242454

SZERETETSZOLGÁLAT

Beszámoló a „SegédKezek” kalákatáborról

• A Gondviselés Segélyszervezet és az Országos Dávid Ferenc Ifjúsági Egylet (ODFIE) közös szervezésében 2012. július 9–15. között, összesen 22 fiatal részvételével, ún. önkéntes munkatáborra került sor. A humoródszentmártoni központú tábor résztvevői Nagy-Homoród menti rászoruló családoknak (többnyire egyedül élő idős személyeknek) és egyházközségeknek nyújtottak segítséget háztáji és más jellegű munkálatok elvégzésével. Ezzel párhuzamosan néhányan közülük a környékről toborzott gyermekeknek naponta vallásos–közösségi programokat szerveztek. A rendezvény fő támogatói a Székelyudvarhelyi Közösségi Alapítvány és a Bethlen Gábor Alap.

Az alábbiakban személyes hangvétellű beszámoló olvasható Székely Kinga Réka humoródszentpéteri unitárius lelkésznőtől, a rendezvény egyik szervezőjétől. Ezt megelőzően azonban érdemes hivatkozni a kezdeményezés történelmi előzményére, amit a kolozsvári unitárius középiskolás lányok munkaközösségének 1943 és 1944 nyarán szervezett, három-három hetes kalákatáborai képeznek. Erdő János vallás-tanár – és későbbi püspök – vezetésével Árkoson, majd Homoródmáson 24, illetve 22 középiskolás lány nyújtott akkor segítséget kétkezi munkával a világháború frontjain harcoló vagy már elesett férfiak otthoni családtagjainak. (Részletek Zsákó Erzsébet: *Hinni és tenni. Az Unitárius Nőszövetség története* című könyv 180–182. oldalain.)

SZABÓ LÁSZLÓ

A hűségesek

Az igaz szerelem mindörökké tart. Romeó és Júlia nem csak néhány napig imádta egymást; szerelmük oltalmazására az örökkévalóságot hívták segítségül. Az igaz hit is mindörökké tart. Amikor azt megtaláljuk, vele együtt rátalálunk életünk értelmére, földi hivatásunkra. A megtalált igaz hit értékessé teszi a közösséget, amelyben ezt a hitet megvalljuk és gyakoroljuk, értelmet adva tetteinknek.

Hála legyen a jó Istennek azért, hogy július 9. és 15. között olyan fiatalokból álló csapatot ismerhettem meg, akiknek elkötelezettsége, hűsége a közjó, az irgalmasság, az együttérzés, a segítségnyújtás iránt messze kiemelkedő a megszokotthoz képest. Hogy lehet az, hogy tizen- és huszoneves fiatalok ennyire öntudatosan és ennyire odaadóan önkénteskednek? Hogy lehet az, hogy ilyen fiatalon felnőtteket megszegyenítő felelősségtudattal rendelkezzenek? Milyen csoda folytán voltak képesek ők arra, hogy együttérző

szeretettel játszanak a kisiskolásokkal, sáncot ássanak öreg néni háza előtt, kaszáljanak és szénázzanak ebben a nagy dologidőben, sajtot készítsenek, takarítsanak, ajtót, ablakot és kerítést fessenek? Egyáltalán, kik ezek az ifjak – lányok és fiúk –, akik egy héten át vállalták önkéntesen a munkát csak azért, hogy hitüket megmutassák cselekedeteiken keresztül?!

A titok nyitjára hamar rájöttem. Ezeket az önkéntes fiatalokat a hűség vezérelte a Nagy-Homoród menti falvakba ezen a nyáron. A hűség, amivel régóta viseltetnek közösségük és az egyleti élet iránt. Hosszú évek egyletes álmai csiszolták őket ilyen nagyszerűvé. A megtalált igaz hit, a megtalált tiszta lelkiség táplálja őket, ezért olyan természetes nekik az, hogy a mindennapokban is meg kell élniük azt, amit hisznek, s amit oly szépen kinyilvánítanak a templomban ünnepeken.

Bevállalások ezek a fiatalok. Bevállalják a munkát, és nem nyafognak a vízhólyagok miatt, nem kérdezik, hogy mikor telik már ki a munkaidő, hanem azon jár az eszük: mit kell még tenni? Nem rettennek meg harminc kisiskolás csataüvöltésétől, hanem azon merengenek: vajon nekik hány gyermeket ad majd Isten, amikor eljön annak az ideje? Nem sápítoznak, hogy bizonyos helyeken miért nő oly magasra a gyom, és egy-egy ledőlt kerítés miatt várt éveket, hogy valaki felállíthassa, hanem néhány sóhajtásnyi perc alatt kalapácsolnak, kaszálnak, javítanak. Nem arról beszélnek, hogy ők mennyi mindent adtak, hanem arról, hogy mennyi mindent kaptak azoktól, akiknek segítettek. Néha pedig – mint koravén kisokosok – azon merengenek: vajon ötven év múlva ők lesznek azok az öregek, akik megköszönik a fiatal önkénteseknek a segítséget?!

Bevállalóságok ezek a fiatalok. Szinte megijeszítik a szűkkeblűeket, azokat, akik képtelenek a bevállalásra, képtelenek az együttérzésre és a feltétel nélküli segítségnyújtásra. De hát hadd ijedezzenek, remélhetőleg javukra válik, s amikor eljön a következő nyár, talán ők is elindulnak önkénteskedni.

Ez a világ egyre inkább olyan, hogy megszokott lett a nem normális, és kezdett szenzációvá válni a természetes. Megszokott lett a szeretetlenség, az irigység, a zsugoriság, és szenzációvá kezdett válni az együttérzés, a jóindulat, a segítségadás.

Én boldog vagyok, hogy hirdethetem, világgá kürtölhetem a szenzációt: ha van valaki, aki egyedül érzi magát, ha van valaki, akinek a nagy dologidőben munkás segítő kezek kellene, ha van valaki, aki éveket várt arra, hogy segítsenek neki az udvart megtakarítani, a sáncot kiásni, a kerítést megjavítani, az

ablakráját lefesteni, ha vannak szülők, akik gyermekeiknek szeretetteljes foglalkozást akarnak nyújtani, azok keressék az ODFIE-t. És keressék az egyesületek között a következő huszonkét fiatal: Ádám Tímea, Balácsi Tímea, Bartha Pál Aba, Csíki Dániel, Csíki Zoltán, Dimény Alpár, Elekes Zsolt, Farkas István, Fülöp Júlia, Gánya Ervin, Gergely Noémi, Jakab Zsuzsanna, Kendi Kinga, Keresztes Kriszta, Kovács Mózes, Lurtz Zsolt, Matka Imre, Popa Ilona, Rácz Norbert, Szentpáli Hunor, Trinfá Zoltán, Varga Norbert.

Aztán ha megtalálták ezeket a fiatalokat, és minden munka szép rendben elvégeztetett, küldjenek egy csendes fohászt a jó Isten felé, hogy a Gondviselés Segélyszervezetet is sokáig hordozza tenyerén, hogy a mindenkori önkénteseknek kenyeret és szállást biztosíthasson.

SZÉKELY KINGA RÉKA

„...hol a földre száll az ég, – Istenem, de szép!” (Nagy Ferenc)

MEZEI CSABA

• Július 1-jén gondoltunk egy merészet, és 40-en elindultunk Küküllősárdra meglepetést szerezni Nagy Ferenc lelkésznek, aki egy nappal korábban töltötte be 96-ik életévét. Az autóbusszon – a ma 70–80 éves – egykori Írisz-telepi vallásórásokat faggattuk, hogyan is énekeltek azokat a dalokat, amelyek ott születtek az íriszi domboldalon hatvan-hetven éve. Úti célunk eléréséig megálltunk Segesváron, majd Fehéregyházán meglátogattuk a milleniumi templomot, amelynek megálmodásában az akkor már idős Nagy Ferenc lelkész is részt vett.

Kissé megkésve érkeztünk Küküllősárdra. A templomban már zajlott az istentisztelet. Amikor negyvenen bevonultunk a templomba, Nagy Ferenc tiszteletes megszakította prédikációját, de most az egyszerűen biztosan nem bosszankodott a zavaró körülmények miatt: ragyogott az arca.

– Kik ezek? – kérdezte, és amikor tudomására adtuk, hogy az írisziek – hatalmas örömmel egy csodálatosan szép hálaimádságba kezdett. Éreztük, ahogy a templom megtelik lélekkel, megtapasztaltuk azt a rajongó szeretetet, amely mindig is jellemezte Nagy Ferenc lelkészt. Előkerültek a régi emlékek, egyik vers a másik után hangzott el. Meglepetést szereztünk, de mi is kellemesen meglepődünk. Sokunk szemében megcsillant a szeretet könnye. Az istentisztelet végén versekkel és köszöntőkkel ünnepeltünk. A templomból kijövet fényképeződés következett, majd a házigazdánk is megleptek finom pánkóval. Aztán előke-

rült a Kolozsvárról hűtőládában hozott születésnap tortát, amelyet a templomi gyülekezet közösen fogyasztott el a paplak udvarán. Felejthetetlen élményben volt részünk. Ajándékoztunk és megajándékoztunk egy csodálatos lelkészi hivatás lelki kisugárzásával.

Amikor jeleztük, hogy most indulni szeretnénk, Nagy Ferenc útravalóul egy régebbi énekét adaptálta és mondta tollba:

„A kis sárdi templomunkban / jó volt együtt lenni, / hiszen ezt a boldog élményt / nem pótolná semmi. / Hazatérve készítegessünk / holnapot a mának. / Jövőre is a hű szívek / egymásra találhatnak.”

Adja a gondviselő Isten, hogy a szerető hű szívek mindig egymásra találjanak.

NŐK VILÁGA

Unitárius, unitárius-univerzalista és más felekezetű nők második világtalálkozója, Marosvásárhely, 2012. október 4–7. – Összeállította Patkó Éva

Egyensúlykeresés változó világunkban

Kiscsoportos műhelymunkák a Világtalálkozón

• A Világtalálkozó programjában két alkalommal is sor kerül kiscsoportos műhelymunkákra, melyek párhuzamosan zajlanak, ezért a résztvevők maguk választják ki, hogy melyikhez szeretnének csatlakozni. Jelenleg körülbelül 20 műhelymunkára számítanak a szervezők, ezek magyar nyelven vagy angol és magyar nyelven fognak zajlani, a fordítást a szervezők helyben oldják meg az igényeknek és lehetőségeknek megfelelően. A kiscsoportos találkozások alkalmával hasonló érdeklődésű résztvevők tudnak egy témában közösen gondolkodni, beszélgetni, elemezni, és reményeink szerint ezáltal lehetőség nyílik a személyes találkozásokra. A műhelymunkák családi, vallásos, oktatási, gazdasági, egyházi, művészeti stb. témák körül csoportosulnak.

Az alábbiakban öt műhelymunkát mutatunk be:

Egészségünkre! A magyar népi gyógyászat napjainkban – Koppándi Éva művészettörténész vezetésével:

Mai életformánk következménye, hogy egyre inkább keressük a természetes életmód megvalósításának lehetőségeit. Egyike ezeknek a lehetőségeknek nagyanyaink gyógymódjainak felelevenítése. Azt a harmóniát és egyensúlyt keressük, ami a falusi közösségekben, a népi tudásban megvolt, s helyenként még mindig találkozhatunk vele. A műhelymunka során egyrészt arra szeretném felhívni a figyelmet, hogy őseink mi-

lyen egyszerű és hatékony gyógy módokat alkalmaztak, másrészt arra, hogy ez a hatalmas tudásanyag magyar értékeink részét képezi, melyek megőrzéséért felelősséggel tartozunk. Napjaink divatos természetgyógyászati irányzatai között gyakran eltévedünk. Abban szeretnék segítséget nyújtani, hogy a hagyományos, ősi orvoslás alapelvei szerint hogyan tanulhatjuk újra egészségünk megőrzésének egyszerű módszereit.

Hagyomány útján. Lekvárkészítés mint közösségi és önbizalom-fejlesztési út – Moldován Szeredai Noémi lelkészno vezetőjével

Lekvár- és szörpkészítés, aszalás, gyógynövénygyűjtés az asszonyok feladata volt. Megtanulták az erdő és mező kincseit felhasználni, megőrizni, eltenni télire, hogy táplálják és gyógyítsák családjukat. Az ősi tudás, a családi receptek és szokások az elmúlt évtizedekben sok családból kikoptak, a fiatalok már nem tanultak meg sok mindent, amit régen szájhagyomány útján is megtanultak, az idősek úgy érezték, ez a tudás már nem divatos, más idők járnak. Most újra olyan idők járnak, amikor értékes a hagyományos, saját készítésű, saját kertből vagy őstermelőtől vásárolt gyümölcs és gyógynövény.

A kiscsoportban a saját munka értéke, az önbizalomra és személyiségfejlődésére tett hatásáról s ezek gazdasági erejéről fogok beszélni.

A művészet mint felszabadító erő – Patkó Éva színházrendező:

Zaklatott gazdasági és politikai időkben a művészet az az ágazat, melyről könnyen és majdnem rögtön lemondanak a vezetők, de az

egyszerű emberek is. A kelet- és közép-európai régiókra is legalább ez a jellemző, sőt nálunk az oktatás is sok esetben idetartozik. Ezzel a most felnövő és az eljövendő generációt fosztjuk meg a tudástól, a széperzéktől, a kifinomultságtól. Most, amikor egy színházjegy ár kevesebb, mint egy doboz cigareta, valamiért mégis könnyebb az utóbbit választani. Az önbutítás sokszor veszélyesebb, mint a népbubítás.

Elkezdünk egészséges életmódot élni, megválogatjuk, hogy mit eszünk, fogyókúrázunk, megnézzük, hogy mi áll a megvásárolt termék címkéjén. Ugyanígy a széperzékünkre, műveltségünkre, lelki gazdagságunkra is vigyáznunk kellene. A művészetet támogatni kell, hiszen csak hiányában fogjuk észrevenni, hogy milyen fontos tényezője mindennapjainknak. És mindezt nem nehéz megtenni. Művészetünket támogatni felszabadító erővel bír. Erről szeretnék közös eszmecserét folytatni minden érdeklődővel.

A kisközösség képességein alapuló építő találkozók – Páll Krisztina középiskolai tanár, pályázati felelős vezetésével:

Műhelymunkámban egy közösségi fejlesztő módszert szeretnék ismertetni, mely a mag elültetésének gondolata alapján működik. Jelen módszert a New York-i Clark Egyetem Vidékfejlesztés, Közösségfejlesztés Karán tanító dr. Richard Ford professzor dolgozta ki és kezdte alkalmazni.

A cél a közösség igényeinek feltérképezése után, ezekre az igényekre odafigyelve, egy fejlesztési stratégia kialakítása, a mag elültetésének gondolata alapján. A stra-

tégiaalakító találkozók lehetővé teszik, hogy a közösség saját képességeit, lehetőségeit felhasználva hatékony, nyomon követhető elemzést végezzen. Az együttgondolkodó közösség, partnerkapcsolatok lehetővé teszik, hogy a szükségleteket, igényeket, problémákat belülről oldják meg, ne külső beavatkozással.

Az ilyen közösségépítő találkozók a facilitátor segítségével hozzájárulnak:

- a létező, a közösség által már ismert információk rendszerezéséhez;
- a már ismert, létező források mozgósításához;
- a közösség ismereteinek használatához, akcióterv elkészítéséhez;
- együttgondolkodó, közös cél érdekében tevékenykedő csoport kialakulásához.

A műhelymunka alatt bemutatott úgynevezett „magültetés” módszert (*planting seeds*) több mint száz országban használták sikeresen a közösségépítő találkozók al-

kalmával, ennek következtében világszerte vízvezetékrendszereket, iskolákat építettek, helyi mezőgazdaságot sikerült fellendíteni, és közösségi projekteket létrehozni.

Egyensúlyteremtés hivatás és család között – Simó Melinda iskolapszichológus vezetésével:

Azért választottam ezt a témakört, mert úgy érzem, kifejezetten női téma itt Erdélyben, ahol a hagyományos szerepek még tartják magukat, de már megjelentek az új női szerepek is. Sokunkban kérdőjel lehet az is, hogy melyik út a helyes: a régi vagy a modern?

Ezen a konferencián a hagyomány és az újszerű világszemlélet találkozni fog, és így remek alkalom adódik egy műhelymunkán belül megosztani a megélt tapasztalatokat. Azt gondolom, hogy aki saját érzelmeit próbálja egyensúlyban tartani, az rátalál az egyensúly ízére.

Popper Péter pszichológus mondja, hogy „*lelkünkben ellentétes vágyak és igények, ellentétes ér-*

zelmek és ösztönök, ellentétes vélekedések élnek együtt. Biztonságot is akarunk, de a kaland szabadságát is. Őrizzük megszokott útjainkat, és változni is akarunk. Szeretünk valakit, de néha unjuk, vagy utáljuk; esetleg másvalakit is szeretünk. Mindezt büntudat nélkül el kellene vállalni magunkban, és sértődés nélkül el kellene fogadni másoktól. A dolgunk nem az, hogy elhazudjunk, hanem hogy egyensúlyban tartsuk belső ellentmondásainkat.” Az idézett gondolatok vezérfonalán az általam vezetett kiscsoportba azokat várom, akikkel mostanában előfordult, hogy:

- nincs idejük semmire, mert mindig rohannak valahová;
- fáradtan érkeznek a munkahelyükre;
- a munkahelyi feladatokon gondolkodnak, amikor a családdal kellene foglalkozniuk;
- családi problémákon rágódnak, amikor éppen a munkájukra kellene összpontosítaniuk;
- nem tudnak ellazulni és pihenni.

Medgyesi nőszövetségek találkozója

A tökéletes szó: közösen

Mátyás Zita

• 2012. július 6-án végre megszervezésre kerülhetett a hagyományos ökumenikus nőszövetségi találkozó Medgyesen. Hála Istennek – és a közösségükhöz kitartóan ragaszkodó híveknek – többéves múltra tekint vissza e rendezvény, amelynek életképessége gyakoriságának és folytonosságának is köszönhető: évente háromszor kerül megszervezésre, minden alkalommal más-más felekezet elképzelésében, így nem csak a gyülekezeten belüli közösségápolásra ad alkalmat, hanem a gyülekezetek közötti együttműködésre is. E „rotáció” ráadásul a találkozók tematikai változatosságát is fenntartja.

Ez alkalommal a medgyesi unitárius nőszövetség lehetett a rendezvény házigazdája, s szerepünket komolyan vállalva idejében el is kezdtük a találkozó programtervének részletes kidolgozását. A szervezőcsapaton belüli együttműködés gondmentesnek bizonyult.

Örömmel tapasztaltam az egymás iránti gondos odafigyelést, a fáradtságot nem ismerő feladatvállalást, megmaradásunkat, összetartozásunkat erősítő munka iránti elkötelezettséget. Hosszas gondolkodás után úgy döntöttünk, hogy a találkozó központi témája az unitárius szórványközpontok és nőszövetségek tevékenységét mutatja be.

A szárnyaló idő természetesen ez alkalommal sem kegyelmezett. Türelmetlenül küldte felénk a pénteki napot, amely az égető meleg ellenére is meghozta a munkákat dicsérő eredményt.

A rendezvényt áhítat indította, amelyet követően előadáson vehettek részt a meghívottak. Ennek keretén belül szó volt a helyi, regionális és országos méretű nőszövetségi rendezvényeinkről, kiemelve a tavaly nyári UNOSZ-konferencia megvalósítását, amelyet először szervezett szórványgyülekezet. Nem hagyhatuk ki a közeljövőben Marosvásárhelyen zajló nem-

zetközi nőszövetségi találkozó megemlézését sem, amely kigondolásában és megvalósításának minden részletében rendkívülinek ígérkezik. Az előadást rövid képvetítés zárta, amelynek során a résztvevőknek képekben is megelevenítettük munkásságunkat. Az előadás utáni szeretetvendégség alkalmával csodálatos hármasként tekinthettek meg a jelenlevők Bordi Teréz festményeiből, Tota Erzsébet makramé- és Rus Magdolna fonott szalmakézimunkáiból. Meghívottaink nem a vendégeskedés kötelező részvételével jöttek el rendezvényünkre, ők is részeseivé váltak műsorunknak egy-egy szavallattal, énekkel, amelyek a köszönet és megelégedés hangján szólaltak meg. Én, a tökéletes eszköz híján, az írott szó megőrző erejére bízva szólaltatom meg hálámat minden kedves résztvevőnek, aki megtisztelt bennünket ezen a rendezvényen, és nem utolsósorban azon önfeláldozó nőinknek, akik fáradtságot és égető nyári forróságot nem ismerve megvalósíthatóvá tették elképzelésünket. Így sikerült egy találkozó alkalmával újra megcsillogtatni féltlen óvott kincsünket: *összetartozásunkat*. Akkor

és ott már nem katolikusok, reformátusok vagy unitáriusok voltunk, hanem mindannyian Isten gyermekei, egymás nőtestvérei, akik, ha csak egy délutánra is (*de ki tudja?*), maradéktalanul betöltöttük a közösségvállalás tiszta, őszinte és igaz szerepét. Végül is ez a titka időtálló kapcsolatainknak, megmaradásunknak, nemde?

20 éves a lókodi öregotthon

Két évtized az idősek szolgálatában

PASKUCZ VIOLA

• 20 év telt el azóta, hogy Kiss Domokosné Kocsis Rózsa, a Lókodba beszo­gáló unitárius lelkész felesége elhatározta, hogy öregotthont alapít a lókodi templom mellett üresen álló paplakban.

Az idősebb nőszövetségi tagok talán még emlékeznek arra, hogy 1992-ben az UNOSZ alapító közgyűlésén az egyik előadó Kiss Rózsika volt, aki az öregotthon megalapításáról számolt be. Nem volt előre leírt előadása; egyszerű szavakkal mondta el, hogy Lókodban, az egykor virágzó faluban a lakosság megöregedett. A fiatalok külföldön vagy a közelebbi városokban keresték a boldogulást, az otthon maradt idős emberek folytatták a mezőgazdasági munkát, amíg erejükből telt, aztán mind nehezebb lett számukra a megélhetés. Sokszor még arra sem volt erejük – és pénzük –, hogy kenyeret, tejet vásároljanak maguknak.

Rózsika a lányával együtt kereste fel őket; gyalog mentek a hegyen át Kénosból Lókodba, segíteni próbálva nekik. Így jutott arra a gondolatra, hogyha egy helyen laknának, könnyebb lenne megoldani a gondozást, étkezést, tisztálkodást. A paplak régóta üresen állt; ide tervezte az öregotthont. Sajnos az épület nem volt túl jó állapotban, közművesíteni, javítani, átalakítani kellett, hogy megfeleljen a cél­nak. 1990-ben Gosszlarban tartották a szabadelvű vallásos nők konferenciáját; ott beszélt a tervéről, és kérte a résztvevők támogatását. Természetesen nem ingyen: bőrröndjében sok-sok saját készítésű kézimunkát, szőttest vitt magával, ezeket ajánlotta fel cserébe a segítségért. Ezt Ő nem említette beszámolójában – a többi résztvevőtől tudtuk meg utólag.

Gyarmathy Catherine is ott szerzett tudomást először az öregotthon

gondolatáról, és a kezdetektől a jelen pillanatig, előbb férjével, Györggyel, majd lányával, Eszterrel anyagilag és erkölcsileg az egyik legfőbb támogatójává vált az öregotthonnak.

1992-ben nyílt meg az átalakított paplakban az öregotthon. Ekkor már három, bebútorozott lakószoba, társalgó, fürdőszoba, hideg-meleg víz, központi fűtés szolgált a 12–13 idős ember kényelmét. Az ételt az alsó szinten levő konyhában készítették.

A nőszövetség egy kisebb csoportja 1994-ben látogatta meg az öregotthont; ekkor már Kiss Rózsika férje, Kiss Domokos nyugdíjas lelkész is a lakója volt.

Létjogosultságának bizonyítéka volt, hogy a férőhelyek száma már a kezdetektől kevésnek bizonyult, az igénylőknek „sorba kellett állniuk” egy-egy megüresedett helyért.

Ezért kellett bővítésre gondolni, és – szintén a Kiss Rózsika javaslatára – az *Unitárius Egyház* jóváhagyásával ugyancsak a parókia területére (az istálló lebontása után) elkészültek az új, korszerű emeletes öregotthon előzetes tervei. Mindjárt az elején előrelátható volt azonban, hogy a költségek nagyon magasak lesznek, még a részletes kivitelezési terv elkészítésére sem volt fedezet.

A tervet az Egyház is elfogadta, az öregotthont vezető *Jakab Lajos Alapítvány* újjáalakult. Kuratóriumában *Gyarmathy György* és az egyházi központ képviselője is helyet kapott. Az alapító Kiss Rózsika mindig tagja volt a kuratóriumnak. Az anyagi alapok az építkezésre nagyrészt külföldi adományokból származtak, főleg Svájcból, ahol a *Glaube in der 2. Welt*, *Susanne Kummer* vezetésével nagyszabású gyűjtést szervezett. A *HEKS*, a szintén Lókodban működő ifjúsági alapítvány németországi támogatói, az *Illyés Köz-alapítvány*, a bukaresti székhelyű *AIDROM* és sok jóakaró járult hozzá anyagilag az épület felépítéséhez, berendezéséhez, felszereléséhez. A *Gyarmathy* házaspár a sok utánajárás, erkölcsi segítség mellett anyagilag is komolyan támogatta az építkezés megvalósítását, illetve az öregotthon működését.

Az 1997-ben megkezdett építkezés 1999 őszi-téli évi véget ért, és a lakók 2000 tavaszán költözhettek be a teljesen kész új épületbe. Az avatóünnepségre 2000. június 1-jén, áldozócsütörtökön került sor. Az addigra szépen felújított templomban tartott istentiszteleten az öregotthon lakói voltak a díszvendégek, de hivatalosak voltak a támogatók külföldről és belsőldről, az egyházközségek küldöttei, a helyi és megyei önkormányzat képviselői. A szószéki szolgálatot személyesen ft. dr. Szabó Árpád püspök végezte.

Természetesen öregotthont nem csak építeni kell, de szükséges gondoskodni annak folyamatos fenntartásáról is. Ehhez szakképzett és odaadó személyzetre és vezetőre van szükség. Az intézmény igazgatója 1997 óta *Zakariás Klára*, aki lelkiismeretesen és hozzáértéssel, empátiával végzi ezt az egyáltalán nem könnyű munkát. Az igazság az, hogy nagy adag türelemre is szükség van, hiszen nem könnyű öregnek lenni, és nem könnyű bánni sem az öregekkel.

Az *Unitárius Egyház* a lókodi öregotthont mindig fennhatósága alatt működő, ún. belső intézményének tekintette, költségvetésében is szerepel az Öregotthon, rendszeres negyedévenkénti anyagi támogatással.

Külön meg kell emlékezni az UNOSZ 1999-ben, Árkoson tartott közgyűlésén hozott határozatáról. Ennek értelmében minden hónapban más-más nőszövetség, esetleg több is közösen, látogat el Lókodra, élelmiszerszállítmányt visz az öregotthonnak. A látogatások a jelentős anyagi segítség mellett ünnepi mozzanatnak is számítanak az ott lakók életében. A látogatók általában személyes ajándékokkal is ked-

veskednek minden idős embernek, áhítaton vesznek részt, közösen énekelnek, elbeszélgetnek velük. Fontos, hogy mindenki érzi ilyenkor a szeretetet, odafigyelést, amit néha a családjuktól sem kapnak meg.

Öt évi folyamatos működés után ismét igény volt a bővítésre, fejlesztésre, és – mi tagadás – azoknak a hiányosságoknak a pótlására, amelyek időközben felmerültek. Nagyobb szobákra, emeltebb komfortra, kényelmesebb közlekedésre volt szükség. Ez tágasabb folyosókat, szélesebb ajtókat, és mindenekelőtt a személfelfonó beszerelését jelentette, amelyben a tolokocsi is elfér. A tervező szakemberek többször tárgyaltak az öregotthon vezetőivel, az alapítvány kuratóriumának szakembereivel, amíg az újabb épület terve elkészült. Itt is az anyagi nehézségek jelentették a legnagyobb problémát, hiszen 2005 után voltak a legmagasabbak az építkezési költségek Romániában. A *Johannita Lovagrend* *Gyarmathy György* személyes közbenjárására, és személye által biztosított garanciával, felvállalta az építkezés finanszírozását.

Sok utánajárás, kivitelezői, műszaki problémák megoldása várt az építkezési bizottságra, de 2006 végén – határidőre – befejeződött az építkezés, tavaszra csak a területrendezés és apróbb külső munkálatok maradtak. Közben sor került a papilak korszerűsítésére is. Az átalakítási tervek figyelembe vették az aktuális igényeket, amellet biztosítani tudja lelkészi lakásként is a funkcionalitását, amennyiben Lókod ismét önálló egyházközség lesz.

Az ünnepélyes átadásra – már az új épület „honfoglalói” jelenlétében – 2007 nyarán került sor. Ekkor kapta – az UNOSZ javaslatára – végleges nevét is: *Kiss Rozália Ökumenikus Öregotthon*, mindig emlékeztetve az alapítójára.

Gyarmathy György mutatta be az új épület történetét megköszönve minden közreműködő tevékenységét. Akkor még nem tudhattuk, hogy ez az utolsó ünnepség, amin részt vesz. 2010. május 15-én már csak az emlékére állított kopjafát koszorúzhattuk meg az Öregotthon előtt. Munkáját lánya, *Gyarmathy Eszter* folytatja a kuratóriumban, a háttérben édesanyja, *Catherine* állandó támogatásával.

Most ismét ünnepelni szeretnénk. *Gyarmathy György* szavaival „a lókodi öregotthon a nők sikertörténete: *Kiss Rózsika*, *Gyarmathy Catherine* és *Eszter*, *Susanne Kummer*, *Zakariás Klára*, és nem utolsósorban a segélyszállítmányokkal havonta érkező nőszövetségek története.” Ezért vállalta fel az UNOSZ, hogy a *Jakab Lajos Alapítvánnyal* együtt szervezője lesz a 20. évforduló megemlékező ünnepségének abban a reményben, hogy minden nőszövetség képviseltetni fogja magát ez alkalommal. Az ünnepséget 2012. augusztus 25-én, szombaton tartjuk.

Nőszövetségeinkkel együtt közös ügyünknek tekintjük az Egyház legrégebbi szociális létesítményét. Ünnepeljünk együtt!

IFJÚSÁGI OLDAL

III. Színjátszó Napok Városlván

• Immár harmadjára sikerült megszervezni a Színjátszó Napokat Városlván. A SZIJUK (Székelyudvarhelyi Ifjú Unitáriusok Klubja) szinte ellepte a falu központját és a sátoztábor. A Homoród mentéről mintegy 50 fiatal gyűlt össze. Érkeztek Homoródszentpálról, Homoródszentmártonból, Oklándról, Székelyudvarhelyről, de még Sóváradról is képviseltették magukat a fiatalok. Többségében egy új generáció vett részt a táborban, de hamar egy jól összekovácsolt csapattá váltak, akik mindig komolyan vették feladatukat, és mindent beleadtak a jókedvük kibontakozása érdekében.

Első nap, a bejelentkezés után, csapatépítő játékokat játszottak, amivel jobban megismerhették egymást, majd ahogy nyugodni kezdett a nap, elkezdődött a „Faluképe” nevezetű vetélkedő, amit óriási mosollyal az arcán játszott mindenki végig. Késő este fellobbant a táborűz, és mindenki jókedvvel énekelt, saját zenei aláfestéssel. Mikor kissé megfáradtak a hangszálak, az ujjak a sok pengetéstől, dobolástól, pirkadatig tartó buli és beszélgetés fektetett le mindenkit a sátrába.

Második nap a hőség ellenére egész napos színjátszás, játékok, szellemi és gyakorlati programok folytak. Este előkerült egy vetítő, a nagy kivetítő vászon, egy-két jó film, és késő éjszakáig eltartott a csillagos ég alatti filmnézés. A már baráti beszélgetések ekkor sem maradhattak ki, így a fiatalok megint a kakas kelésével egyszerre tértek nyugovóra.

Kevés alvás után elkövetkezett az utolsó nap. Dél előtt szintén színjátszó programok voltak terítéken,

ezekben belül pedig összefoglalták a három nap tanulását, az emberi értékeket.

A három nap alatt Mezei Gabriella és Szűcs-Olcsváry Gellért színművész barátaink foglalkoztatták a fiatalokat, amiért óriás köszönet jár, hisz olyan dolgokat tanítottak, amiket a jelenlévő kamaszok egy életen át magukban tudnak őrizni. Délután ifjúsági istentiszteletet tartott Tófalvi Tamás gyakorló segédlelkész, majd ünnepi ebéd várta a résztvevőket, amelyen megköszönték a helybéli asszonyok segítségét és finom főztjét. Mikor eljött a búcsú ideje, már nem idegenként, hanem barátként ölelkezve váltak el egymástól a résztvevők.

Úgy hiszem, hogy csodás három napot töltöttünk el Városlván, ahova jövőre is visszavágyunk a szívünk.

NAGY VANDA

A csodálatos gyermektábor. Kirándulás az érzékszerveink körül

• A nyár már nem is lehetne az igazi, ha nem lennének gyermektáborok benne. A hosszú és biztosan kimerítő tanév végeztével, egy hosszú szesszió lejárta után már mindenki csak arra vár, hogy a nyári pezsgés elkezdődjön. Mi mással is lehetne a nyár eleje lendületesebb, vidámabb és élettel telibb, mint egy-egy gyermektáborral.

Az idén az Unitárius Egyház két nagy tábort szervezett a konfirmálás előtt álló fiatalok számára, míg a konfirmálókra egy mozgótábor vár, amelyről a következő lapszámunkban számolunk be. A megannyi helyi tábor mellett az idején rendes gyermektáborokat is nagy érdeklődés követte. Július 2–8., illetve 17–22. között Városlvára vártunk körülbelül 80–80 gyereket, akiket a *csodálatos emberi test* rejtelseibe kívántunk bevezetni.

E kalandos utazást az érzékszerveken keresztül próbáltuk a magunkévá tenni, és minden nap megismerkedni a látás, hallás, szaglás, ízlelés vagy tapintás csodáival. Mindkét tábor hasonló programmal zajlott, nagy közös játékokkal, kirándulással, kiscsoportos szemléltető foglalkozásokkal, melyek során életünk legalapvetőbb funkcióinak a különlegességeivel, érdekességeivel ismerkedhettek a gyerekek.

Így nézegettük közösen a látásunkat csapdába ejtő optikai csalódás okozó képeket, vezettük egymást bekött szemmel egy pályán vagy éppen akadályok között, tanultuk meg, hogyan működik a szem vagy éppen az orr, hány különböző szagot is vagyunk képesek érezni. Az első *Tábori Főzőfesztiválon* mindenki a maga módján hozzájárulhatott az asztali ebéd elkészítéséhez: volt, aki levest, rakott krumplit vagy éppen desszertet készített, és mindenki beleshetett egy kicsit a másik munkájába, hogy lássa, hogyan is készülnek ezek az ételek. A terített asztalnál igazán jól csúsztak az általunk készített finomságok, min-

denki telt hassal és elégedetten dőlhetett hátra, hisz a munkája igencsak jól sikerült. Tanultunk arról is, hogyan képződnek a hangok, hogy néz ki a fül, és hogy érzékeli a hangot. Megtanultuk, hogy hány decibelnél sért a hang, vagy hogy hány hertz-től halljuk őket, majd meg is tapasztalhattuk, hogy milyenek is ezek a hallásra néha-néha már káros hangok. Azt, hogy hogyan csapnak be az érzeink a tapintás témáját körbejáró napon kipróbálhattuk, amikor a hideg és meleg, illetve egy vagy két pont között nehéz volt különbséget érezni, majd lazulásképpen egy kis kézmaszszázzsal kényeztettük a hétvégére a tudástól már lassan kimerült társaságot.

És ha már mindent kipróbálhattunk, mindent megtapasztalhattunk és a legérdekesebb vetületeivel ismerkedhettünk az érzékszerveinknek, és mindenki szétkiabálta a hangját a számháborúban, a cetlis játékban, ha mindenki megmutatta ügyességét a „twister” nevű játékban, bizonyította tudását a hon-

foglalóban, és ha sikerült pontokat szereznie az activity-ben, a vetélkedőben vagy egyéb játékokban jól éreznie magát, akkor az utolsó este csakis könnyes szemeket hozhatott. Hatalmas ölelések és sírós-mosolygós arcok kívántak jó utat egymásnak, és halk szavak repkedtek, hogy ígéreteket közvetítsenek: jövőben ismét találkozunk.

Majd az érzékszervek tiszteletére készített várak lassan-lassan elnéptelenedtek, kiürültek, díszeik megfogyatkoztak, és a tábor elcsendesült. A néhány órája még gyermekhangtól zajos, életteli udvar hamar üres lett és szomorú. De minden fűszál, minden téglá, porcica és falevél, kavics és levegő, táborvezető és táborozó egyaránt tudja, csak egy röpke év, és újra nevetéssel és gyermeki őszinte lélekkel töltjük be a helyet. És már minden és mindenki készül rá. Készül, hogy ismét mozgalmasan indulhasson egy újabb nyár.

GERGELY NOÉMI

Három év képekben

• „Többször mondom: az élet fő célja – tenni; s tenni magában vagy másokkal együtt senkinek sem lehetetlen. Tehát tégy! S tégy minden jót, ami tőled telik, s mindenütt, hol alkalom nyílik; s hogy minél nagyobb sikerrel tehesz, lelkedet eszközökkel gazdagítani szüntelen igyekezzél” – olvashatjuk Kölcsey Ferencnél, és fűzhetjük tovább a gondolatsort Máraival, miszerint: „Senki nem ülhet a virágos réten, mint Ferdinánd, a bika, és nem szagolhatja büntetlenül a szép virágokat.” Vagyis az élet célja tenni, cselekedni. Amint azonban Kölcsey is figyelmeztet, nem mindegy mit és hogyan, merthogy csak akkor van értelme cselekedtünknek és ezáltal létünknek, ha jót teszünk, azaz értéket teremtünk.

2012. július 7-én a Marosvásárhelyi Dávid Ferenc Ifjúsági Egylet amatőr fotókiállítást szervezett *3 év képekben* címmel azzal a szándékkal, hogy értékeljen, tükröt tartson maga elé a megtett útról: volt-e értelme a maga mögött hagyott útnak, hiábavalóság volt-e az elmúlt három esztendő, vagy pedig sikerült valami maradandót alkotni, nyomot hagyni, ami értelmet ad(hat)ott mindennapi létüknek?

A választ ezekre a kérdésekre a Muszorgszkij *Egy kiállítás képei* című zongoraciklusának – drd. Strausz Imre István (tanár, Marosvásárhelyi Színművészeti Egyetem) által orgonán előadott – két tételével (*Promenade, Az öreg kastély*) induló kiállítás meghívottjainak értékelései adták meg.

Az operatőr, szerkesztő Miholcsa Gyula két szempontra irányította rá a jelenlevők figyelmét. Mint mondta: a kiállított képek két nézőpont szerint, dokumentációs és művészi jellegük alapján osztályozható-

ak, értékelhetőek. A dokumentációs jellegű fotók esetében azok adatrögzítő minőségére figyelmeztetett, hangsúlyozva, hogy ezek olyan eseményeket, helyszíneket dokumentálnak és jelenítenek meg az utókor számára, melyeknek segítségével – évtizedek múltával is – teljesebben rekonstruálható egy-egy közösség élete, világnézete, értékvilága. A művészi jelleggel készült fotók esetében az alkotó személyiségének kreativitásából eredő látásmódot hangsúlyozta, amely képes más szemszögből, esetleg többletüzenettel megjeleníteni a valóságot. Értékelése alatt egyébként többször kiemelte, hogy mind a dokumentációs, mind a művészi célzattal készült fotók a már említett szempontok miatt önmagukban is értéket jelentenek.

Nagy László és Kecskés Csaba lelkészek a képek által megjelenített közösségről beszélt. Hangsúlyozták: a képekben megelevenedő események az egylettagok életének, vívódásainak, sikereinek és kitartó munkájuknak dokumentumai. Egy erősödő és egyre inkább összeforró csapaté, amelynek látványa bizalommal és örömmel kell eltöltsön minden lelket.

A méltatások sorát az Országos Dávid Ferenc Egylet nevében Fülöp Júlia ifjúsági lelkész nő zárta, sok sikert kívánva a marosvásárhelyi ifjúsági egylet munkájához.

Összegezve: a kiállított – és árverésre kerülő – képek egy élő, valódi értékek iránt érdeklődő egyleti életről tettek, tesznek tanúbizonyságot, jelezve a jelenkor (utókor) számára, hogy vannak (voltak) unitárius ifjak, akik Ferdinánd bika módjára nem ülnek (ültek) a virágos réten, semmibe lógó lábbal, hanem lelküket gazdagítva építenek (építettek) megtartó szeretetközösséget, alkotnak (alkottak) maradandó értéket a jelen- és utókor számára.

PÁL JÁNOS

Székely logika (I.)

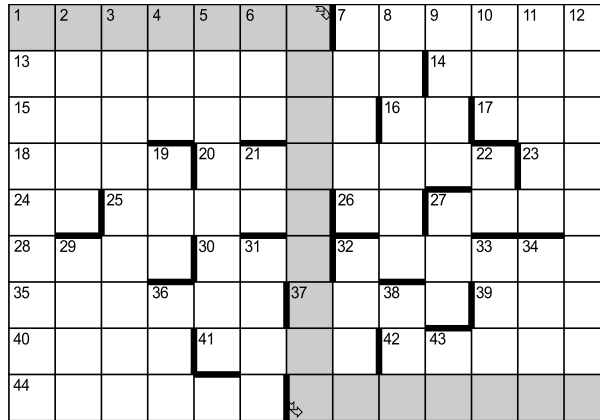
Felborul a székely család a szénás szekérral. A fiú és az apa kimásznak, leülnek az árokpártra, és pipára gyújtanak. Egy idő múlva a fiú megkérdezi:

– Édesapám, nem kellene anyámat is kihúzni a széna alól?

– ...! – feleli a székely nyugodtan. (A poén a rejtvényben.)

Vízszintes: 1. A vicc poénja. 7. Orosz sakkozó volt (Paul). 13. Falhoz, kerítéshez rögzít. 14. Női név. 15. Nincs lakossága. 16. Kutya. 17. Karddal párbajozik. 18. Őszi eső jelzője. 20. Szomorít. 23. Tantál vegyjele. 24. Üres kegy! 25. Téli sportot űző. 26. Vonalzófajta. 27. Hint. 28. Angol diákváros. 30. A román pénz nem rövidítése. 32. Iskolai ünnepély. 35. A legutóbbi Megasztár verseny győztese (Gigi). 37. Bikavér jelző. 39. Bot, karó. 40. Viking vezér volt (Vörös). 41. Ész. 42. Maros parti városunk lakója. 44. Vereséget szenvedő.

Függőleges: 1. Régi textilipari eszköz. 2. Konyhai eszköz. 3. Felülről való hatás következtében vékonyodik. 4. Napszak. 5. Fejsze féle. 6. Talál. 7. Az utolsó szentség. 8. Nagyon hosszú, kerek számmal kifejezett időtartam. 9. Becézett Rebeka. 10. Elgondolás. 11. Tüzet élesztő. 12. Szürkévé, piszkossá válik a víz. 19. Vonat megy rajta. 21. Tova. 22. Tűz szélei! 27. Dohányzik, népiesen. 29. Vajdasági magyar költő (István). 31. A norvég főváros. 32. A Földközi tenger melléktengere. 33. Ellenértéket megállapít. 34. Rókanév. 36. Csernáton vára. 38. Zenei stílus. 43. Tetejére.

Székely logika (II.)

Megy a székely legény az úton nagy szomorúan hazafelé. A szomszéd kérdezi:

– Te Mózsi, miért vagy olyan szomorú?

– Hát jöttem a szekér fával az erdőről, és a dűlőúton felborult a szekér, a ló megdöglött...

– Hát ez nagy baj te Mózsi! És apád tudja már a dolgot?

– ...! – feleli Mózsi. (A poén a rejtvényben.)

Vízszintes: 1. A vicc poénja. 7. Avatás. 13. Baszk terrorszervezet. 14. Bármilyen tárgy. 15. Magyar festő volt (Károly). 16. Nagy növésű. 17. Rajt. 18. Bizonyos ideje. 19. Közelre mutató névmás. 20. Asztácium vegyjele. 21. Hintés. 23. Az egyik apostol. 24. Előny. 25. A nitrogén régi neve. 26. Török tisztí rang volt. 27. Idegen Emma. 28. Idegen női név. 30. A múlt idő jele. 31. Ásványi fűszer. 32. Parancsoló. 33. Indok. 34. Mocsári növény. 36. Szántőeszköz része. 37. Összerakós játék. 38. Az első férfi. 39. Állat vízzel való ellátása. 42. Hajófar. 43. Ilyen terület a város.

Függőleges: 1. Távbeszélőt használ. 2. Régi „börönd”. 3. Szenegál fővárosából származik. 4. Béketárgyalási színhely volt. 5. Amely személy. 6. Kúszó. 7. Végtelen akarat! 8. Jókedv vagy mező jelzője lehet. 9. Női hangnem. 10. Állóvíz. 11. Keresztülsegít. 12. Énekesmadár-fajta. 18. Zenés műfaj. 21. Tép. 22. Pál lett belőle. 29. Verne egyik kapitánya. 30. Cselekedet. 31. Hazai magyar színész (Árpád). 35. Ókori balkáni nép volt. 40. Hamis. 41. Csap közepe!

FORRAI TIBOR

Márk Attila: Arccal az ég felé

• Az Országos Dávid Ferenc Ifjúsági Egylet (ODFIE) legfrissebb kiadványa Márk Attila *Arccal az ég felé* című lemeze, amelyen 23 istenes vers kap hozzáillő dallamot. A kiadvánnyal Attila elmúlt tíz évnyi munkásságát kívánjuk megünnepelni. Öröm ünnepet ülni. Hálaadással Attila iránt, aki az elmúlt években társunk volt a munkában és rendezvényeinken. Hálaadással a lélek iránt, aki hisz az ember teremő erejében, és a lámpást nem rejti véka alá. Hálaadással munkássága iránt, ami nem hagyja a verseket papírsírban elmerülni. Hálaadással a költők iránt, akiknek időnként sikerül szavakba vagy rímekbe csalni azt, amit nekünk nem.

Ízelítőül hadd emeljek ki néhány verset. A sor Horváth István *Az én vándorlásom* költeményével indul. Talán nem véletlenül az első. Talán ars poetica, a költőé és a dalszerzőé egyaránt. Találó kezdés, mert ezt mondja: „*Hallgattam a csendnek / beszédjét a télben. / Csillagok üzentek / titkokat az éjben. / Lelkemet pengette / az Istennek ujjá, / hogy rezgő húrjain / örökkéig fújja... // Most barázdában járok: fekete ugaron. / Bús szelek sóhajtanak / zúzmarás avaron. / Megyek, meg sem állok / vándorló utamon, / fekete barázdán, / zúzmarás avaron. // Jöttem valahonnan / s megyek valahova. / Az én vándorlásom / nem szűnik meg soha. / Vár a diadalom!... / Zúzmarahullásban, / örök elmúlásban / tovább zeng a dalom!*”

Talán erről szól Attila minden megzenésített versének története: engedi, hogy az Istennek ujjá végigszaladjon a gitár húrjain, hogy a csendből kiválasszon a dallam, hogy aztán az verssorokhoz tapadjon. Mert ahhoz, hogy egy alkotás teljes, egész legyen, ilyen teret kell bejárnia. A Magasságét, a csendnek mélységét, az ember földi valóságát. Mindig csodálattal olvasom azon költők verseit, sorait, szóösszetételeit, akik holmi könnyedséggel találják és fogalmazzák meg e három teljességét. És ilyenből bőven akad a 23 megzenésített vers között is. Ott van Szabó Ferenc *Két kiáltás között* című versének „*Isten öröktől fogva tenyerére rajzolt engem*” sorában. Ott bujkál József Attila „*tudod, szívem mily kisgyerek*” őszinte vallomásaiban, Dsida

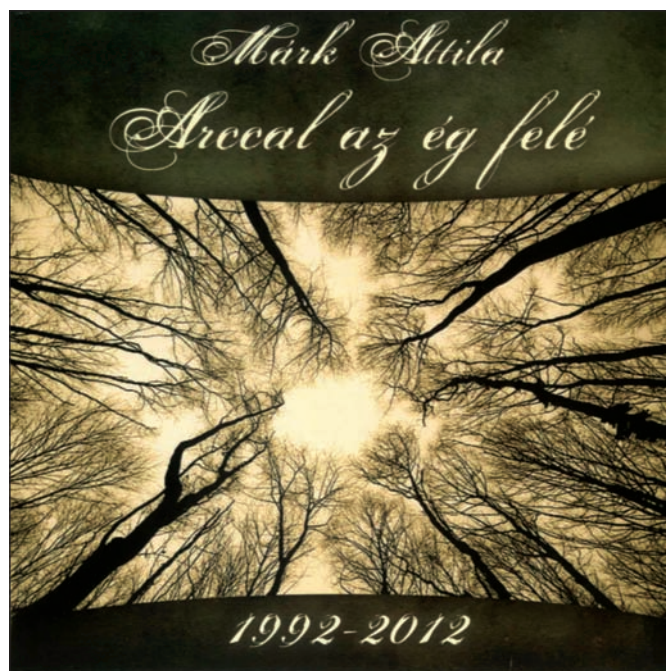
Jenő „*rezeda volt szívem, citera, virág-dal*” könnyed, kedves állításában.

A dalok sora Kányádi Sándor *Valaki jár a fák hegyén* megzenésített versével zárul. Találóan. Mert ha az ég felé emeled arcod, akkor talán a nyújtózkodó ágak között meglátod Őt, „*ki gyűjta s oltja csillagod*”.

Kedves Olvasó, arra hívunk, hogy tedd meg Te is ezt a verstől versig vezető felfedező utat, hogy keresd benne a Magasságot, a csendnek mélységét, a lét valóságát. Arra hívunk, hogy örömmünnepünknek Te is részese légy. Arra hívunk, hogy a lemez által ismerd meg az embert, Márk Attilát. Arra hívunk, hogy munkájában Te is leld örömet, hogy alkotni, teremteni, lámpást gyújtani támadjon kedved. Arra hívunk, hogy felidézz néhány régi verset, hogy hallgass meg újakat, és ezáltal frissítsd fel, fedezd fel újra a versek szeretetét. Arra hívunk, hogy a dalokban keresd és találd meg azt, amit időnként nehéz kimondani vagy megértetni. Arra hívunk, hogy fordítsd Te is arcod az ég felé.

A lemez az ODFIE székhelyén, rendezvényeinken, illetve magánál a szerzőnél vásárolható meg. Ajánljuk szeretettel! Ajánljuk öröm mellé, panasz helyett. Ajánljuk, hogy rendet teremtsen, nyugalmat hozzon, jókedvre derítsen!

FÜLÖP JÚLIA

Bardocz Andrea főiskolai hallgató (Barót), **Fazakas Levente** lelkész (Bözöd), **Furu Árpád** műemlékvédelmi szakmérnök (Kolozsvár), **Fülöp Júlia** ODFIE-társelnök (Kolozsvár), **Józsa István Lajos** lelkész (Torda), **Lőrinczi Lajos** lelkész, esperes (Csehétfalva), **Mátéfi Tímea** gyakorló teológiai hallgató (Torockó–Szent-ábrahám), **Mátyás Erzsébet-Zita** egyetemista (Szőkefalva–Kolozsvár), **Mezei Csaba** lelkész (Kolozsvár), **Nagy Vanda** diák (Székelyudvarhely), **Pál János** lelkész, történész (Marosvásárhely), **Paskucz Viola** nyugalmazott építésmérnök (Kolozsvár), **Patkó Éva** színházrendező, egyetemi tanár (Marosvásárhely), **Simó Melinda** pszichológus (Homoródjánosfalva), **Székely Kinga Réka** lelkész (Homoródszentpéter), **Varró-Bodoczi Iлона** VEN-előadó (Rava)